

STANFORD UNIVERSITY
LIBRARIES

GULL-ÞÓRIS SAGA

ELLER

ÞORSKFIRÐINGA SAGA

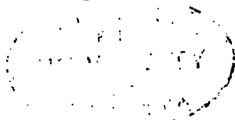
UDGIVEN FOR

SAMFUND TIL UDGIVELSE AF GAMMEL NORDISK LITTERATUR

VED

KR. KÅLUND

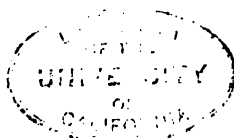
KØBENHAVN

S. L. MØLLERS BOGTRYKKERI

1898

MEH

INDHOLD.

INDLEDNING.

Grundtekst. *Gull-Þóris saga (i det følgende betegnet GÞ) er kun bevaret i 1 håndskrift, skindbogen AM. 561, 4to, hvorfra — som umiddelbare eller middelbare afskrifter — alle øvrige eksemplarer (samtlige papircodices) stammer. Denne membran, angående hvis beskrivelse den Arnamagnæanske katalog må jævnføres, udgör i sin nuværende tilstand 41 blade; den indeholder 3 Islændingesagaer: Reykdæla saga, GÞ og Ljósvetninga saga, men har tidligere været adskilt i 3 hæfter, hvert omfattende så vidt muligt et af membranens tre stykker. GÞ omfatter bl. 16v23—32r, men bærer fra ældre tid en sidevis paginering, idet det hæfte, som optog denne saga (÷ sidste side, men + slutningen af Reykdæla), er af arkivar Jón Sigurðsson mærket med de ulige tal 1—31. Membranen er i og for sig et smukt og tydeligt håndskrift, men fragmentarisk og desuden beskadiget ved, at den oprindelige skrift på 7 af læggenes ydersider er udskrabet og disse til dels påny beskrevne i 17. årh. Den bevarede del udgör 5½ læg, af hvilke hvert har talt 8 blade; 1ste læg er helt bevaret og ubeskadiget, af 2det læg er første side udskrabet og ottende blad bortskåret, 3dje og 4de læg har første og sidste side udskrabede, og det samme er tilfældet med 5te læg, af hvilket tillige fjærde og femte blad er tabte, af 6te læg er kun tredje til sjætte blad bevarede. Membranfragmentet er for så vidt sammenhængende, at der ikke mellem bl. 1—41 er spor til, at noget læg er tabt, derimod begynder det defekt. Formatet står på grænsen mellem 8vo og 4to (21,6 + 16,5 cm); hånden er overalt den samme, en for-*

holdsvis stor, regelmæssig fraktur uden særlig mange forkortelser; håndskriftet henføres i den Arnamagnæanske katalog til c. 1400 og er efter skriftens karakter næppe heller yngre. Af GÞ mangler intet blad, men bl. 23v—24r, 31v—32r er skriften fjærnet og de 2 første af disse sider udfyldte med et rima-fragment, hvorimod på sidste side den oprindelige skrift igen lader sig fremkalde. Linjetallet varierer i GÞ mellem 26 og 30, således at af sagaens bevarede 28 sider har 14: 29 linjer, 7: 26, 4: 30, 2: 27, 1: 28. (Vil man antage, at sagaens sidste ord har været anbragt på en følgende linje, får man 6: 26, 3: 27.) Hertil kommer sagaens første 8 linjer nederst på en side med 30 linjer. Uagtet den tilbageværende del af membranen som helhed er vel bevaret, bærer bladene dog som sædvanligt adskillige skjolder og spor af slid. For GÞ.s redkommende vanskeliggöres læsningen (bortset fra bl. 32r) navnlig bl. 31r (ydre halvdel) samt til dels bl. 24v (spor til opfriskning) og bl. 16v; på yderhjörnene bl. 25—26 er også skriften temlig udvisket. Bedst konserveret er bl. 28—30r, dog er enkelte ord bl. 28v opfriskede. Også de røde overskrifter er langtfra alle lige tydelige.

Om membranens historie vides ikke meget. Den ses allerede 1702 at have tilhørt Arne Magnusson og skal i 17. årh. have været på Hólar, i den nordlandske biskop Þorlákur Skúlasons besiddelse. Bl. 16v n. m. er med en hånd fra 15. årh. skrevet »bidid firi gifla gudmunfyni til gudf ath haan endi fitt lif fem gude like«, *men den nævnte Gísli Guðmundsson kendes ikke.*

Teksten i nærværende udgave er aftrykt bogstavret, men med oplosning af forkortelserne og uden at disse kursiveres. Egentlige tvivlstilfælde er herved næppe indtrådt, og kun forholdsvis sjælden har det været nødvendigt at göre nogen bemærkning desangående i noterne under teksten. Hvor membranens skrivebrug kunde formodes at være vaklende, har man ved oplosning holdt sig til det normale; dette gælder særlig den hyppige konsonantfordobling i udlyd — således træffes jævnlig navnet Ketilbjǫrn

skrevet Ketilbiornn, *men hvor det i originalen ikke er fuldt udskrevet, gengives det med enkelt* n[1]. *Membranens interpunktion (udelukkende punkt) er bibeholdt; dog er nogle gange, hvor det af tydelighedshensyn syntes ønskeligt, og hvor meningen ingen tvivl tillod, en sådan prik tilföjet eller fjærnet, uden at nogen bemærkning derom er gjort i noterne. Membranens anvendelse af versaler reguleres, således at store bogstaver anvendes ved periode-begyndelse samt i person- og stedsnavne. Sammensatte ord skrives i originalen i reglen opløste i deres enkelte bestanddele; ved egennavne (propria) forenes i udgaven sådanne led ved bindestreg. Ligeledes anvendes enkelte gange ellers bindestreg, hvor misforståelse kunde befrygtes. Visse præpositioner (*á, í*) med deres styrelse skrives i membranen ikke sjælden som ét ord; i udgaven skilles de i sådanne tilfælde uden nærmere omtale.* u *og* v *benyttes i membranen i flæng; denne brug er bibeholdt, men de to tegn flyder ved deres form ofte over i hinanden. Membranens* i *mangler altid prik, men fremhæves jævnlig ved akcent; formen kan være forlænget* (ȷ), *men gengives i udgaven også da ved* i, *undtagen i forbindelsen* ij, *som er betegnelsen for* í. *Lang vokal betegnes overhovedet som regel ved fordobling; nogle gange anvendes dog dobbelt-akcent, denne er i aftrykket gengivet ved sædvanlig akut. Som betegnelse for* ú *er* w *bibeholdt Trelyden* ei *bruges foruden i sin sædvanlige betydning hyppig for at udtrykke* é (ɔ: ie). *Til betegnelse af* d *og* ð *anvender membranen et* ð, *hvis linjer hyppig, men vistnok hensigtsløst, skærer hinanden.* s. *som verbalform opløses til* segir, *som substantiv til* son *(fuldt udskr.* 5₁₃ *pp); et i forkortelser anvendt* o *betegner som sådant.*

Angående skindbogens retskrivning og sprog er med hensyn til Gþ *i øvrigt følgende at bemærke:*

[1] *Som fordoblingsmærke i dette og lignende tilfælde anvendes en prik, som dog hyppig ved slid eller afskalning bliver tvivlsom. Således bör vistnok* 5 ₇. ₁₁ *læses henholdsvis* Biornn *og* Ketilbiornn.

En af de hyppigst forekommende abbreviaturer er ʻ; *normalt opløses den i endelser til* ir, *men har flere andre betydninger:* 1) er (*hyppig, f. eks.* bera 5 6, hierada 8 2, verr 9 14, ser 7 18, her 10 19, overda 20 30), 2) ær (nær 9 5, færd 36 10, væri 8 3 pp), 3) r (ær 3 13 pp, sier 4 14, æru 9 15, nockurra 9 25, ærtu 10 8, aptr 10 12 [*i almindelighed skrives dette ord* apt' *og opløses da* aptur], mestr 17 30, vestr 18 2, bættr 27 12, fyrr 36 11, vorr 40 6), 4) e (vestan 3 2, vestr 18 12, mestr 17 30, mest 19 26), 5) i (sterkaztir 7 13), 6) *ubestemt* (hallsteins 20 30, þorgeirs 31 8 etc.). *Hermed må jævnføres tegnets i noterne fremhævede anvendelse til forkortelse af formerne* þóri, þóris, *der fuldt udskrevne altid böjes regelmæssig.*

e *anvendes oftere i abbreviaturer med betydning* æ — *og er gengivet som sådant (eks.:* frændi 6 8, brædra 7 9, dræpi 22 8).

En i udlyd (sædvanlig ved linjeudgang) over vokal anbragt streg har oftere måttet gengives ved nn, *sål.* þorsteinn 7 23, þinn 11 6, ænn 11 13, finn 12 3, lutrinn 14 18, hinn 17 4, batinn 19 11. *Ligeledes har efter en på* n *endende stavelse enkelte gange et* n *måttet ansés som indbefattet i forkortelsen* ar, *sål.* innar 5 16, kinnar 39 26 pp, Gunnar 44 12 (*sml.* kinnar 5 3, Gunnar 31 18); *derimod er* knarar 17 21 *gengivet* knarar *i overensstemmelse med den fuldtudskrevne form* 6 4.

Præpositionen fyrir *i dens forskellige forkortelser er overalt gengivet som anført, da den jævnlig forekommer skrevet* fyrir. — *Partiklen* eigi *bibeholdes i de anvendte 2 former* æi *og* æigi. — *For* þeir *og* þér *benyttes samme forkortelse, den ellers for* þeir *anvendte.* — q. *må efter omstændighederne gengives ved* qvad *eller* qvaz; *ved de mere tvivlsomme tilfælde er originalens forkortelse fremhævet.* — *De forkortede former af* mælti, mælt *opløses med enkelt* l. — *Navnet* þórhallr *forkortes sædvanlig* þorhallr, *men også* þorhallr (5 5). — þeira *forekommer udskrevet* 12 14, *hvor dog en tilsyneladende betydningsløs prik findes over* i.

u-*omlyd af* a *gengives, som det af aftrykket vil ses,*

i membranen som regel ved ǫ, skönt også o og au står i samme betydning. Undertiden forekommer dog ǫ for o (sål. vǫn 10 27, stǫk 21 19, stǫd 20 24, bǫndum 29 7). For ø findes ingen særlig betegnelse. Ejendommelig er o for au i brot 26 24 og au for ụ i brotnaudu 23 19. — f for p skrives en enkelt gang (æftir 42 27, vistnok også 25 27 [hvilket bedes således rettet], derimod næppe i andre forbindelser). — Det er ovenfor fremhævet, at [1] for ur er almindelig i aptur; denne forkortning forekommer dog også i hattur 38 2; fuldt udskrevet foreligger digurt 10 4.

Allerede et flygtigt blik på det her foreliggende saga-aftryk vil vise, at membranens ortografi udmærker sig ved flere ejendommeligheder. Særlig påfaldende er den tidligere berørte hyppige konsonant-fordobling, som sandsynligvis står i forbindelse med gennembrud af en forandret stavelses-kvantitet. Man vil således finde den bestemte artikel skrevet inn så vel i fem. (fuldt udskr. 25 16) som i masc., og -inn til betegnelse af den efterhængte artikel i neutr. pl.; Hallsteinn (4 7) er acc. så vel som nom.; nockurra (9 25) acc. fem., etc. Derimod fordobles r ikke i nom. sg., f. eks. ættstor (4 19), annar (5 1) og navne som Agnar, Halldor m. v. — Mest iöjnefaldende ved siden heraf er den overordenlig hyppige brug af æ for e, hvori man kunde fristes til at se norsk påvirkning; i forbindelse hermed kan nævnes jævnlig bortfald af h foran r, l, n, samt af nominativ-mærket r i navne som þuríðr. Medens æ så overordenlig hyppig udtrykker åbent e, synes en skrivemåde som Bey for Bæ (44 27) at antyde den senere udtale af æ som ai; i værinn (for úeirinn 4 1) kan derimod muligvis æ stå for e og det efterfølgende i være udeladt som det flere gange er tilfældet i forbindelsen ei (se tekst noterne). Mellem i og y skelnes regelmæssig, når undtages skilldi og skilldu (13 2, 30 9 pp.) samt if(u)ir (33 19 pp.), ved siden af hvilket sidste dog forekommer yfuir (40 14). En skrivemåde som reyckiu (23 5) må vel forklares overensstemmende med det ellers hyppige indskud af i foran eller efter e og æ. — y for u i

sydr(e)yskir (5 9) *er snarest en skrivfejl, da* sudreyski (31 19) *forekommer*[1].

At sagaen kun i afskrift er kommet til os, derom vidner tilstrækkelig de ikke få (i noterne påpegede) afskriverfejl, hvoraf nogle tyder på, at skriveren — i modsætning til forfatteren — ikke har været stedkendt på sagaens skueplads, ligesom sikkert også afskrivningen i sproglig henseende har sat sine mærker. — Blandt de i GÞ mødende former er der grund til særlig at henlede opmærksomheden på brædr (8 27), *som her må være acc. sg. Et hidtil ikke påvist ord er* vagr (29 11), *et adjektiv svarende til verbet* vaga *(at vakle).*

Tekstens lakuner. Med undtagelse af de få ord og sætninger af bl. 32r, som allerede Arne Magnusson formåede at læse (se aftrykket s. 56 n), ansá man længe teksten på de 4 udskrabede sider i GÞ for fuldstændig tabt, og papirsafskrifterne havde her tilsvarende lakuner, for så vidt de ikke hjalp sig med uægte udfyldninger, enten i tilslutning til A. M.s læsning eller frit opdigtede, til dels i tilknytning til uklart bevarede sagn (se aftryk og uddrag s. 54—58). I Ný Félagsrit XXI, 1861, s. 118—21, meddelte imidlertid G. Vigfusson en 1859 foretagen læsning af sidste side, som af nærværende udgiver er revideret og offentliggjort 1883 i I. bind af Arkiv for nordisk filologi. Denne bladside af membranen frembyder i palæografisk henseende ikke ringe interesse. Den har en mørk, brunlig farve og synes for en flygtigere betragtning ubeskreven. For en nöjere undersogelse viser sig dog svage spor af skrift. Befugter man et lille parti ad gangen — helst i et ikke for skarpt lys —, hæver bogstaverne sig, idet vandet fordamper, klarere frem fra baggrunden for

[1] *Yderligere materiale til oplysning om membranens retskrivning frembyder Íslenzkar Fornsögur I (1880), s. 257—72. gennem det dér foreliggende. bogstavrette aftryk af et afsnit af den i AM. 561, 4to indeholdte Ljósvetninga saga.*

snart igen at forsvinde. Anvendes i steden for vand garvesyre (tannin), meddeles der bladet en fernis, hvorved skriften tydeligere skimtes. En sikker læsning lader sig dog kun gennemføre ved befugtning[1]*. Da bogstaverne ligesom træder klarere frem ved anvendelse af tannin, lå det nær at formode, at blækket måtte være jærnholdigt, og at den udraderede skrift i det hele kunde fremkaldes ved anvendelse af et kraftig virkende reagens. Med den Arnamagnæanske kommissions tilladelse behandledes derfor år 1886 i professor Steins laboratorium de 7 udskrabede sider af AM. 561, 4to med svovlammonium, efter forudgående rensning og ledsaget af efterfølgende udskylning og presning, men uden spor af virkning, så at det anvendte blæk må anses for ikke jærnholdigt. At dette gælder islandsk blæk overhovedet, bestyrkes ved et samtidig udført, tilsvarende forsøg med udraderede eller stærkt slidte blade af 4 andre islandske håndskrifter, som for alles vedkommende forblev resultatløst. Samtidig med at læse sidste side havde G. Vigfusson også sin opmærksomked henvendt på de udskrabede sider bl. 23v—24r og læste rigtig overskrifterne; af selve teksten derimod ses vel spor til den oprindelige skrift, men de to siders senere udfyldning med en tyk, sort skrift gör en læsning umulig. Som i nærv. udgave anført kan dog kapitel-initialerne fastslås. Ligeledes skimtes med temlig sikkerhed i 1. linje af kap. 11* »tidenda at« *og i 3. linje* »steinolfs«. *Af bl. 31v er derimod skriften fuldstændig bortvasket, og da bl. 31 indtil for nogle år siden afsluttede det Gþ indeholdende hæfte, har man vistnok længe antaget 31v for sagaens sidste side (sml. Maurers udg. s. 3—4) og flygtigere betragtere på grundlag heraf også senere stillet sig tvivlende til G. Vigfussons læsning.*

Det for islandske læsere utilfredsstillende ved sagaens

[1] *I andre tilfælde, ved svag men mindre udslidt skrift, har befugtning med vand også vist sig hensigtsmæssig, men den forøgede klarhed fremkommer da ved lysets brydning i vandet, inden dettes fordampning.*

*huller har som nærnt ført til forsøg på udfyldning. Den almindeligste form for denne (sandsynligvis at henføre til dette årh*s *beg.) er ved det i nærværende udgave s. 54 n meddelte korte stykke at tilvejebringe en forbindelse mellem kap. 10 og 12, samt at tildigte en slutning, som i de fleste håndskrifter udgöres af de s. 57—58 omhandlede 4 kapitler, som fortæller om Tores senere år, hvortil oven i købet stundum slutter sig endnu et kun af genealogier bestående kapitel; ved siden deraf kendes dog også den s. 56—57 nævnte kortere udfyldning, som lader sagaen fremdeles ende defekt, idet den blot knytter A. M.s læsning til den foregående tekst. Medens disse afslutningsforsøg, og da navnlig det udførligere, straks viser sig som opdigtede, står man ved første öjekast noget usikrere over for en udfyldning af midterlakunen, som fremkom i Reykjavik-udgaven 1878. Denne udgave har uden noget hensyn til G. Vigfussons læsning optaget den store slutningsudfyldning og afslutter kap. 10 med det sædvanlige korte forbindelsesstykke ubetydelig omændret, men endvidere har udgiveren set sig i stand til fra et fra Bredefjord-egnen stammende håndskrift at tilföje kap. 11 og begyndelsen af kap. 12 (trykt i nærv. udg. s. 55—56), af hvilke navnlig kap. 11 overrasker ved nöje at svare til den først af G. Vigfusson rigtig læste overskrift til dette ellers tabte kapitel. (Sml. dog den i Maurers udg. s. 60 n givne læsning.) Om håndskriftet oplyser udgiveren i Arkiv f. nord. filol. III (1886), s. 286, at dette, som af ham erhvervedes 1877, var ifølge slutnings-datering skrevet i marts måned 1858 af Guðbrandur Jónsson, beboer af en under Staður på Reykjanes hørende husmandsplads; denne mand, som udgiveren har kendt, kunde efter hans mening ikke have tildigtet udfyldningen, men må have afskrevet den efter et andet håndskrift. Denne udfyldning svarer dog ikke til den plads, indholdet af de to udraderede membransider i trykt sats vilde have optaget (11. kap. har i udgaven 25 for c. 20 linjer, begyndelsen af 12. kap. 45 for c. 25 linjer, ja slutningen af 10. kap. tæller kun 6 mod c. 30 linjer); den kan således*

næppe göre krav på opmærksomhed, om end det forelobig får stå hen, hvorledes overensstemmelsen med de bevarede indholds-antydninger har kunnet tilvejebringes. Se herom nærmere »Kr. Kålund, Om lakunerne i Gull-Þóris saga«, Arkiv I, 179—91[1].

Håndskrifter. Af GÞ i AM. 561, 4to kendes kun 2 umiddelbare afskrifter, bægge middelmådige. Bedst er vel den ældste af disse, AM. 495, 4to, en for Arne Magnusson af Ásgeir Jónsson tagen afskrift af membranen. På de forste 5 blade har arkivar Jón Sigurðsson indført nogle berigtigelser til tekstens læsemåder. Afskriften har åben plads for lakunen kap. 10—12 og standser i begyndelsen af kap. 20, hvorefter en seddel er indklæbet med A. M.s (s. 56 meddelte) delvise læsning af sagaens sidste side. Fra AM. 495, 4to stammer i den Arnamagnæanske samling håndskrifterne AM. 237, 8vo, Rask 29, 31, 36 og på det kgl. bibliotek Ny kgl. sml. 1753. 4to. A. M.s delvise læsning forekommer dog her kun i Rask 36, hvor den gives på et særlig indhæftet blad. — I 18. årh. slutning afskreves membranen påny af den Arnamagnæanske stipendiar Guðmundur Magnússon; denne afskrift foreligger i 2 eksemplarer, i AM. 400, fol. og Ny kgl. sml. 1752, 4to. Den har flere lakuner end Ásgeir Jónssons, idet nogle af de vanskeligere steder er forbigåede, og den standser allerede med originalens bl. 30. I bægge det kgl. biblioteks håndskrifter er originalens nummer fejlagtig angivet som 151, i 1753 (skr. af Issfold i 18. århs slutn.) s. 93 har Suhm i marginen noteret »her slutter Magnæi codex n. 151 i 4to og er defect« hvorved sigtes til G. Magnussons afskrift 1752. Et tredje samtidigt håndskrift i samme bibliotek, Thott 1500, 4to, indeholder begyndelsen af en afskrift

[1] Når udfyldningen til kap. 12 kan berette, at Gróa er »Geirleifsdóttir er Óttarr son Bjarnar hins austræna hafði átta«, sker dette ved at slå denne Gróa sammen med den i Eyrbyggja saga kap. 7 og Landn. nævnte Gróa Geirleifsdóttir.

af GÞ, men kun til s. 9 22. Det lille håndskrift AM. 945, 4to, *(19. årh.s 1. halvdel; 1846 nedsendt til det kgl. nordiske Oldskriftselskab) indeholder kun udfyldning til GÞ.s lakuner, nemlig, foruden sammenknytningen mellem kap. 10 og 12 samt tekst til enkelte linjer i kap. 19, dels den kortere til Arne Magnussons læsning knyttede slutnings-udfyldning, som oversenderen (B. Benediktsson) mener at kunne følge tilbage til 18. årh., dels den store udfyldning, som han anser for yngre end den nysnævnte. — Af det islandske litterære selskabs håndskrifter indeholdes GÞ i* kvarterne 65, 71, 143, 185, 452 *og i* oktaverne 101, 619. *Af disse er* 185 *for öjeblikket ikke tilgængeligt (svarer muligvis til Maurers nr. 13); med AM. 495, 4to, stemmer* 71 *(18. årh.) og* 143 *(skr. 1809) — som tillige har A. M.s læsning af sidste side —; fra disse fjærner sig* 65 *(18. årh.; Maurers nr. 11) ved at begynde med en uægte, hos Maurer s. 5 aftrykt indledning, hentet fra Landnama.* 101 *($20_8 \times 8_6$ cm; skr. 1824 af den senere præst Sveinn Níelsson, som i en slags fortale bedömmer sagaen) har uægte indledning, midterlakunen skjult ved den sædvanlige sammenknytning og slutningslakunen fjærnet ved den store udfyldning, hvortil slutter sig et, udelukkende af genealogier optaget kapitel. Af lignende beskaffenhed er* 452 *(19. årh.s beg., købt på Gísli Brynjúlfsons auktion).* 619 *(c. 1800) stemmer med 495, men har den uægte indledning og den store slutnings-udfyldning (med samme tillægs-kapitel som de sidstnævnte håndskrifter) løst vedlagt. — Maurers nr. 9 og 10 kan nu ikke påvises, medmindre de med Jón Sigurðssons samling er komne til Landsbiblioteket på Island. Her befinder sig (efter velvillig meddelelse fra prof. F. Jónsson) i* nr. 359, 4to *et håndskrift af GÞ, der har den store slutningsudfyldning som i nærv. udg. angivet. Det nævnte håndskrift slutter sig nöje til den udfyldning til GÞ, som udgör håndskriftet AM. 945, 4to. Bægge er skrevne af B. Benediktsson og efter et præsten Björn Hjálmarsson tilhørende håndskrift. — Som håndskrifter af GÞ kan endnu nævnes* 130, 4to *og* 355, 4to

i det islandske Landsbibliotek samt F. Magnússons nr. 42 *i British Museum. — Topografiske bemærkninger findes tilföjede 101, 452. 619, 945.*

Udgaver. Af GÞ efter membran foreligger kun 1 udgave (sagaens ældste), besørget af K. Maurer. Leipzig 1858; senere udgaves den, med de s. 54—58 fremstillede udfyldninger, i Reykjavík 1878 af Þorleifur Jónsson; denne udgave er igen optrykt i Reykjavík 1897 af Valdimar Ásmundarson (som Íslendinga sögur nr. 17, Þorskfirðinga saga). K. Maurers udgave giver teksten normaliseret, men er besørget med stor omhyggelighed og har blivende betydning ved den udførlige og indgående vurdering, som i indledningen bliver sagaen til del; så vel denne som de tekstkritiske noter har budt nærværende udgiver en kærkommen vejledning. Þ. Jónssons udgave, som for hovedtekstens vedkommende viser tilbage til en af de sædvanlige afskrifter, har foruden udfyldningerne forskellige vilkårlige tillæg og berigtigelser, og sagaen begynder her med den fra Landnama hentede uægte indledning (om Hallstein godes slægt og det af Tor sendte træ til höjsædesstøtter, sml. s. X); om dens lakune-udfyldninger er allerede talt. Nærværende udgave vil forhåbentlig have sin berettigelse — foruden i en på sine steder berigtiget tekst[1] *— ved den bogstavrette gengivelse af originalen og fremfor alt ved den nu for første gang sagaen ledsagende ægte slutning. Til udgaven er föjet som Tillæg 1—2 nogle uddrag af Landnama og Hálfdanar saga Eysteinssonar, af hvilke Tillæg 1 er aftrykt efter udgaven 1847 (Íslendinga sögur I), Tillæg 2 er bogstavret gengivet (efter lignende principer som GÞ) efter membranen AM. 343 a, 4to, som i den Arnamagnæanske katalog henføres til 15. årh. Som Tillæg 3—4 gives hvad nutidens folkesagn véd at fortælle om Guld-Tore samt, til dels i oversigt,*

[1] *Med hensyn til en enkelt, tilsyneladende noget besynderlig afvigelse mellem udgaverne* (Odd 8 ₃ *for* sér) *bör måske bemærkes, at membranen har* O., *hvilket bogstav har nogen lighed med skindbogens form for kort* s.

udfyldningerne til GÞ, da det, trods disses tvivlsomme værd, kan have sin interesse at se en prøve på denne art moderne sagaskrivning og desuden er ret tiltalende ved denne lille saga, hvor det er let overkommeligt, at have samlet på ét sted hele det vedkommende stof. Tillæg 3 er aftrykt efter Íslenzkar Þjóðsögur (Leipzig 1862—64), Tillæg 4 henholdsvis efter Þ. Jónssons udgave og håndskriftet AM. 945, 4to.

Indhold og beskaffenhed. Da AM 561, 4to helt igennem har læg på 8 blade, og da det kun er læggenes ydersider, som har lidt overlast, fremgår det tydelig, at de 4 udraderede sider i GÞ også oprindelig har henholdsvis begyndt og endt læggene, og at der mellem disse enten intet savnes eller også et eller flere hele læg. Da dette sidste både i og for sig og efter håndskriftets øvrige beskaffenhed er usandsynligt (se s. I—II), må man antage, at der — efter læsningen af bl. 32r — nu af GÞ kun mangler 3 sider, altså mellem $^1/_{10}$ og $^1/_{11}$ af hele sagen; ikke desto mindre kan det til dels være vanskeligt nok for det åbne rums vedkommende at fastslå fortællingens gang. Slutningen af kap. 10 (c. 26 membranlinjer) må have fortalt om, hvad Torbjörn stokk og Hall foretog sig mod Tore for at hævne Kylans og Askmanns drab; ved denne lejlighed må Torbjörn sandsynligvis have bemægtiget sig nogle af Tores ejendele, da slutningen af kap. 12 (sml. kap. 13 slutn.) henviser til noget sådant. Med hensyn til kap. 11 har man i den bevarede overskrift (»Steinolv bemægtigede sig en hval« — sandsynligvis på en Tore tilhørende forstrand) en antydning af indholdet, som efter denne at dömme har omhandlet en begivenhed, hvortil der ikke i den bevarede del af sagaen hentydes, men som, hvis man kan stole på overskriften til kap. 12 (»Tore dræbte Steinolvs mænd«) sandsynligvis har affødt en i begyndelsen af dette kapitel omhandlet kamp. I den bevarede rest af kapitlet tales dog ikke om Steinolv, men om et fra Hall udgået overfald på Tore, under hvilket Halls sön Rauðr falder

kort fra sin egen gård (øst for Þorskafjörðr) og, af Tores mænd, Þorsteinn (Kinnarson?) såres. Til udfyldning af kap. 20 giver bl. 31v intet tilknytningspunkt, og på denne side kan meget vel et nyt kapitel være begyndt. Den bevarede begyndelse af kap. 20 beretter, at den dræbte Steinolvs frænder (hans sön Stein eller Torstein, samt hans svoger Sleitu-Bjørn og dennes sön Tjodrek) tager imod bod af Tore, men betinger sig, at Tores sön Gudmund, Vafspjarra-Grim, Vöflu-Gunnar og Ottar skal forlade landet og være borte længe. Sagaens sidste (ny-læste) side begynder midt i skildringen af en heftig kamp mellem Tore og hans venner på den ene side, hans samlede fjender på den anden. De nærmere forhold, under hvilke denne ufred er opstået, lader sig næppe udrede. Stedsnavnene viser, at slaget har stået på Djupefjordens østlige bred, og kampen finder sted næste forår, för de forvistes afrejse, da de, uagtet de såres, »efter bestemmelsen drog udenlands om somren«; at kampens anledning skulde være et overfald på de forviste på deres vej til skibet, antydes ikke og er vel efter de om deres senere bortrejse brugte udtryk usandsynligt. Desværre gör de ulæselige ord i sidens 2 første linjer, at vi står usikre overfor sammenhængen ved brudstykkets begyndelse. Af Steinolvs slægtninge, som ifølge kap. 20 (beg.) havde indgået forlig, optræder temlig sikkert blandt fjenderne Stein (Torstein) og falder straks ved beretningens begyndelse. Hovedmanden for Tores modstandere synes dog Trånd at være, sön af Helge på Hjallar, — en mand om hvem man besynderligt nok ikke har hørt noget, siden han ved sagaens begyndelse nævntes som sön af sin fader, hvorimod farbroderen Styrkår optræder som den nærmeste til at påtale Helges drab (s. 37—38); ved Trånds side står Djupfjordingerne: Tores gamle fjende Styrkår, dennes datter Kerling, samt Torgils, som hidtil ikke har spillet nogen rolle (kun herkomst og bolig er s. 4 anført). Endvidere nævnes blandt fjenderne Isfjordinger. Hvorledes et forbund med dem er kommet i stand, er gådefuldt. Kun med en enkelt mand i Isefjordbygden har Tore noget

udestående, nemlig den af ham dræbte Torbjörn stokks broder Tord i Laugardal, men med ham synes et endeligt forlig at være sluttet (s. 27), og desuden ligger hans bolig så afsides, at en fælles optræden af ham med Tores øvrige fjender vilde være særdeles vanskelig. Man kunde fristes til her at gætte på en fejlskrift, hvis ikke det eneste træk om Tore, som folkesagnet synes at have bevaret, var erindringen om en kamp mellem Tore og Isfjordingerne i Djupedal. På Tores side træffes af de landsforviste: Grim, og endvidere nævnes 2 gange en G., som efter sammenhængen snarest det ene sted er Gudmund, det andet Gunnar; Ottar nævnes derimod ikke, men til gengæld Torstein (Kinnarson?), som står udenfor de forvistes tal. Tore er ikke til stede ved kampens begyndelse, men iler rasende til, da han ser den, og idet han når strandbredden, falder (af fjenderne?) Stein; nogle mænd (den fra Tore skilte del af partiet?) forsvarer sig fra et i strandbredden stående skib, men da de ser Tore, iler de op imod ham, og en heftig kamp blusser op, under hvilken Styrkår med tilhang angriber Tore; men Tores ledsagere (den del af partiet, der fra først af må antages at have fulgt ham oppe i landet?) kommer til, og nu besejres Djupfjordingerne. Sammenhængen bliver navnlig trivlsom ved, at man ikke véd, hvem det er der værger sig fra skibet (det er således formelt sét ikke udelukket, at det tværtimod er Tores fjender). Følger man den ovenfor fremsatte opfattelse, må man antage, at en del af Tores mænd er komne til skibs til Djupefjord, og at Tore med nogle ledsagere under kampen landvejsfra forener sig med dem. Men besynderligt er det at træffe Tore og hans tilhængere her, hvor de ellers aldrig plejer at færdes. Man kan, som de senere sagaudfyldninger, gætte på, enten at de forviste har været på vej til den havn, hvorfra de vilde sejle ud, eller (og hertil hentyder måske også traditionen), at Tore i Djupedal havde gemmestedet for sine skatte, — men ingen af formodningerne er dog ret tilfredsstillende.

Hvilke trivlsmål der end kan herske angående de 3

tabte siders indhold, er det dog let at danne sig en begrundet mening om sagaens hovedindhold og komposition. Fremstillingen er springende, viser mangel på overblik, og fortællemåden frembyder i det hele flere besynderligheder. De mange isolerede små-optrin, til dels af æventyrlig art, de forskellige, uden »indførelse« opdukkende personer, som ofte ikke har anden opgave end at afgive forklaring til et stedsnavn, vækker formodning om, at vi her har at göre med et temlig sent og temlig vilkårligt produkt — hvad dog ikke udelukker, at vi her, som så ofte i den islandske litteratur, har en omdigtning af en ældre (uskreven?) fortælling om samme hovedperson —, et resultat, som bekræftes ved sagaens forhold til andre skrevne kilder. De sagaer, med hvilke GÞ har forbindelse, er Landnámabók, Hálfdanar saga Eysteinssonar og den såkaldte Skálda saga.

Landnáma kender (se aftrykket s. 49 f.) en om Gull-Þórir handlende Þorskfirðinga saga, men dens angivelser afviger i flere henseender fra den nuværende GÞ. Således lader Landn. Tore ikke fødes på Island, men sammen med sin fader udvandre til dette land (hvortil Hálfd. slutter sig med sin angivelse om, at Oddr skrauti som gammel mand udvandrede til Island). Dette er utvivlsomt det rigtige, da Odd ankommer forholdsvis sent (ifølge GÞ må han købe land), og da hans i GÞ anførte ægteskab på Island (se s. 6 21) mangler al sandsynlighed. Odd skrautes herkomst efter GÞ (hvortil Hálfd. slutter sig — Landn. har intet desangående), at han skulde være sön af en »kong Lödver i Gautland«, er öjensynlig pur opdigtelse og forældrene rene fabelfigurer, og til samme klasse må farbroderen Sigmund Lödversson ved kong Harald hårfagres hof henføres. Landn. udtrykker sig om Tores udenlandsrejse, at han »gik på hærtog« og fik meget guld i Finnmarken, medens hans færd ifølge GÞ næppe kan betegnes på denne måde; heller ikke passer det ganske, når i Landn i steden for fostbrødrene alene Halls »sönner« nævnes som hans ledsagere. Vel er bægge kilder enige i, at Hall ved Tores hjemkomst gör fordring på guldet; men når

Landn. kort og godt siger, at de heraf opståede stridigheder afgav stoffet til Þorskfirðinga saga, passer dette ikke ret til den store rolle Steinolv spiller i GÞ; og særlig påfaldende bliver det, at medens i GÞ den store kamp i Kroksfjord-Fagradal (s. 31 ff.) væsentlig står mellem Tore og Steinolv, hvortil som hjælpere slutter sig henholdsvis Torarin krok og Kjallak, udkæmpes den ifølge Landn. udelukkende mellem Torarin krok ok Steinolv, og ikke alene er antallet af de faldne forskelligt, men ifølge Landn. opstår kampen ved, at Torarin forfølger Steinolv, da denne drager fra sit sæter, hvad der ingenlunde stemmer med GÞ.[1] *Steinolvs forhold til Tore er i GÞ overhovedet besynderligt. Allerede straks ved Tores hjemkomst (s. 17) forudsættes mellem dem en spænding, hvortil aldeles ingen forklaring gives, og senere (s. 21) henvises på lignende måde til et uvenskab mellem de to mænd, og ingen nærmere motivering gives af, at Steinolv nu slutter sig til Tores fjender. Heri kan man efter omstændighederne enten se en bearbejders ubehændighed i at lægge et ældre stof til rette eller hans mangel på evne til at knytte en nyindført person til hovedhandlingen, snarest måske dog det sidste. Med Steinolv følges hans »måg« Kjallak, hvis optræden også må vække betænkeligheed. Den Kjallak, som ifølge Landn. var Steinolvs måg (ɔ: gift med hans søster Astrid) er Kjallakr gamli (Bjarnarson austræna) i Bjarnarhöfn på Bredefjordens sydside; men det er ikke vel tænkeligt, at han — der desuden antages at være død temlig tidlig — til stadighed skulde kunne optræde sammen med den forholdsvis fjærntboende Steinolv. Forfatteren har utvivlsomt forblandet ham med hans i Dala syssel boende fætter »Barna«-Kjallakr (Bjarnarson ens sterka), således som allerede Landnama-håndskriftet Melabók har gjort; herpå tyder også GÞ.s »Kjallak og hans sønner« (s. 31—32, Barna-K. havde ifg. Landn.*

[1] *Dog viser GÞ ved sine henvisninger (s. 6—7. 31), at forfatteren kender et dødeligt fjendskab mellem Torarin og Steinolv, begrundet som i Landn.*

8 sådanne).[1] *Når Landn. således afviger fra GÞ, kan det være fordi den ikke har haft tillid til denne kilde, eller — og dette er vistnok sandsynligere — fordi sagaen den gang (c. 1250) ikke forelå i sin nuværende skikkelse. Går man ud fra, at GÞ følger den senere Landnáma-redaktion Melabók, må den være yngre end denne, altså yngre end c. 1300. Som et lille træk i denne retning kan anføres, at formen* Mostra- *(for* Mostrar-, *GÞ s. 3* 1*) genfindes i Melabók (Landn. s. 96). Uden at nævne sin kilde henviser GÞ, s. 18 ved omtalen af Hallsteins Þórshof, til det i Landn. fortalte sagn om det af guden sendte drivtømmer. At forf. til GÞ har haft et Landn.-håndskrift for sig, fremgår tydelig af den eftere genkommende, ordrette overensstemmelse i ordforbindelser og sætninger (sml. sål. landnamsmændene Steinólfr lági, Úlfr skjálgi, Hallsteinn o. fl.), men fremfor alt af Landnamas i GÞ kap. X (s. 21) gengivne meddelelser om Ingjaldr i Hergilsey—Þórarinn—Helgu-Steinarr, som her er ganske umotiveret optagne.*

GÞs berøring med Hálfdans saga angår Valshule æventyret; vel citeres ikke nogen Gull-Þóris saga (eller Þorskfirðinga saga), men vendingen »indtil Gull-Þórir indtog fossen«, henviser dog så tydelig til den i GÞ fortalte Valshule færd, at man må antage, at forfatteren har kendt dette optrin i dets nuværende skikkelse; ligeledes er slægtrækken Hlöðverr konungr—Sigmundr, Oddr skrauti—Þórir fælles for bægge sagaer. Hvad Halfd. udover GÞ fortæller om Valr og hans sönner: hvorledes forvandlingen foregår m. v., må vel være fri tildigtning på grundlag af det i GÞ givne, hvorunder adskillige afvigelser fra GÞ løber med. Halfd. lader således höjboen Agnar være en slægtning af

---

[1] *Også G. Vigfússon i »Um tímatal« (Safn til sögu Ísl. I, 352) antager, at GÞ her sigter til Barna-Kjallakr, men synes rigtignok ikke at erindre, at K. i sagaen omtales som Steinolfs måg, ligesom i øvrigt denne fortjænstlige afhandling ikke er fri for distraktionsfejl. (Se sål. ang. Kjallakr gamli s. 308, 354; Úlfr skjálgi's bolig s. 356, 358.)*

Valr (ikke som i GÞ af Þórir); Blesanergr (-vergr) er i Halfd. ikke det fjæld, som Vals-hulen er i, men et fjæld, hvorfra Valr har hentet sine skatte, m. v. Når Halfd. kan göre rede for sværdet Hornhjaltes oprindelse, som i GÞ mangler »indførelse«, viser dette (ligesom Blesanergr) tilbage til en bedre tekst end vort GÞ-håndskrift, forudsat det ikke skyldes konjektur. Som resultat tör man vel hævde, at GÞ. i sin nuværende redaktion — enten i et fra 561 forskelligt håndskrift eller gennem mundtlig fortælling — har foreligget forfatteren til Halfd. Da Halfd. hører til en klasse æventyr-sagaer, som man sædvanlig henfører til 14. årh., kan således GÞ ikke være yngre end c. 1350.

Den 3dje saga, med hvilken GÞ viser slægtskab, er Skálda saga. Denne lille fortælling, som er bevaret i et håndskrift fra c. 1300 (Hauksbók), og som selv henføres til 2. halvdel af 13. årh., indeholder en, vistnok opdigtet, beretning om en farlig sendefærd til den svenske konge, som 3 af Harald hårfagers skjalde, nemlig Ölvir hnúfa, Þorbjörn hornklofi og Auðun illskælda, måtte påtage sig. Fra den er utvivlsomt forskellige træk i skildringen af Tores Norgesrejse lånt. Således bærer Tores norske svend Rekkall (Reikhallr) i virkeligheden samme navn som Auduns svend Reikull, *og den stimandskamp, som Tore og hans fæller har at bestå i de svenske grænseskove, danne en så nær parallel til overfaldet på skjaldene i de samme egne, at endog »Hama fra Helsingjaland« ved bægge lejligheder optræder som røveranfører. GÞ.s afhængighed af Skálda saga forklarer også, hvorledes Ölvir hnúfa pludselig i GÞ.s sidste kapitel kan dukke op, som en mand, med hvem Tores landsforviste fæller i Norge får at göre. Under forudsætning af en sådan forbindelse mellem de to sagaer, vil GÞ altså næppe kunne blive ældre end c. 1300. I samme retning vidner sådanne udtryk som* herneskia (17 11) *og* hlaupari (20 7).

GÞ-forfatterens optagelse af historiske personer i fortællingen er vistnok temlig vilkårlig. Således må det overraske blandt Tores forbundsfæller (s. 32) at træffe Gils skeiðarnefs sönnesön Halldórr Heðinsson, den samme mand

som under navnet Halldórr Garpsdalsgoði er bekendt som Laxdœla-heltinden Guðrún Ósvífrsdatters svigerfader og således utvivlsomt tilhører en yngre tid. Angående islandske personer og forhold kunde ellers følgende være at bemærke. Når GÞ indskrænker Hallsteins landnam til vestsiden af Torskefjord i modsætning til Landn., der lader ham besætte hele Torskefjord, er dette, i betragtning af denne hövdings store anseelse, mindre rimeligt; men mistænkeligere er det, at GÞ nævner 2 af Hallsteins börn (Þórarinn og Þuríðr), som Landn. ikke kender, og kun lidet stemmende med familiens samfundsstilling, når Hallsteins datter i fortællingens løb göres til Tores husholderske, indtil hun på Tores anbefaling giftes med Ketilbjörn. Til sagaens ikke få uregelmæssigheder må vistnok henregnes, at en (ellers ukendt) uægte sön af Hallsteinn, Grímkell på Grímkelsstaðir, straks ved sagaens begyndelse indføres uden senere at optræde — muligvis blot for at få en forklaring til gårdsnavnet. Umiddelbart efter indføres en Þorsteinn Hrómundarson, som det synes for kun s. 7 at nævnes som tilstedeværende ved en boldleg. En af de derefter indførte er Þorgeirr i Þorgeirsdal, som utvivlsomt senere (s. 17) ved uagtsomhed er bleven til Þorgerðr i Þgd. (eller omvendt). Medens selvfølgelig en stor del af de i GÞ optrædende personer er særlige for denne saga, uden at heri er noget påfaldende, kan overfor ikke få andre rejses betænkeligheder. Bera i Berufjord bliver tvivlsom ved sit i nært forhold til fjorden stående navn, da landnamet her ikke tilkommer hende, men Ketill ilbreiðr. For Óláfr belgr ved GÞ at anføre 2 sönner (Þorgeirr og Jósteinn) ud over Landn., uvist med hvor megen ret. Som sön af Steinolv indføres Helgi, særlig for GÞ og dog uden senere at optræde. Breiðr i Gröf »som nu hedder á Breiðabólstað« (s. 17) er kun opfunden til brug for en mislykket navneforklaring. S. 21 fortælles, at de to drenge Grímr Eyjólfsson (Vafspjarra-G.) og Guðmundr Þórisson opfostres sammen, hvad der kun passer dårlig til, at Eyjólfs datter skulde være Tores moder; hvis den 5 21 nævnte Grímr ikke er V.-G.,

anføres denne s. 21 uden at være indført, — i hvert tilfælde indføres den 6 1 forekommende Þórir uden senere at nævnes. Angående den s. 21 og oftere nævnte familie i Flatey er det besynderligt, at kun Land. kender husbonden (landnamsmanden Þrándr mjóbeinn), derimod kun GÞ navnet på husmoderen (Hallgríma). Aldeles uden forklaring dukker 24 2 op en på Askmannsstaðir boende kvinde Kalla (sandsynligvis Askmanns moder eller hustru). Hvem Frosta (Brosa?) er, må man gætte sig til. Af »Vöflu«-Gunnars tilnavn gives ingen forklaring (det forekommer først i overskriften til kap. XIV og næste gang 33 5-6); man kunde måske gætte på, at det står i forbindelse med det af G. brugte udtryk »at ganga vagr« *(29 10-11). Uindførte personer er Helgi på Hjallar's sönner Frakki og Bljúgr (uagtet faderen med 2 andre sönner allerede nævnes s. 4); de så vel som deres følgesvende Kálfr og Styrr skal öjensynlig kun tjæne til stedsnavneforklaring; det samme gælder den første af de ligeledes uindførte Blígr og Árni. Om oksen Garpr er opfundet for at forklare navnet Garpsdalr, får stå hen; GÞ henviser (s. 32) til opkaldelsen som en kendt sag. Gróa husfrue nævnes uindført; til gengæld er Heimlaug völve 2 gange indført. GÞ.s opgivelser om Bǫðmóðr »í Skut« og hans efterkommere er belyste i noten til s. 3—4, og det er dér antaget, at forfatteren har kendt et udførligere og nöjagtigere slægtregister end Landn.; dette må da snarest stamme fra en ældre Þorskfirðinga saga. Ligeledes synes — bortsét fra navnets unöjagtige form — GÞ ovenfor Landn. at have ret, når den anfører »Knútr« (ɔ: Knǫttr) blandt Sleitu-Bjǫrns börn.*

Med hensyn til topografien giver forfatteren af GÞ sig ingen blottelser;[1] *han har nöje kendskab til sagaens skueplads, men hans tilböjelighed for navneforklaring — som til en vis grad giver sagaen sit præg — påvirker både*

[1] *Visse besynderligheder findes dog, angående hvilke henvises til udgiverens Islandsbeskrivelse.*

som under navnet Halldórr Garpsdalsgoði er bekendt som Laxdœla-heltinden Guðrún Ósvífrsdatters svigerfader og således utvivlsomt tilhører en yngre tid. Angående islandske personer og forhold kunde ellers følgende være at bemærke. Når GÞ indskrænker Hallsteins landnam til vestsiden af Torskefjord i modsætning til Landn., der lader ham besætte hele Torskefjord, er dette, i betragtning af denne hövdings store anseelse, mindre rimeligt; men mistænkeligere er det, at GÞ nævner 2 af Hallsteins börn (Þórarinn og Þuríðr), som Landn. ikke kender, og kun lidet stemmende med familiens samfundsstilling, når Hallsteins datter i fortællingens løb göres til Tores husholderske, indtil hun på Tores anbefaling giftes med Ketilbjörn. Til sagaens ikke få uregelmæssigheder må vistnok henregnes, at en (ellers ukendt) uægte sön af Hallsteinn, Grímkell på Grímkelsstaðir, straks ved sagaens begyndelse indføres uden senere at optræde — muligvis blot for at få en forklaring til gårdsnavnet. Umiddelbart efter indføres en Þorsteinn Hrómundarson, som det synes for kun s. 7 at nævnes som tilstedeværende ved en boldleg. En af de derefter indførte er Þorgeirr i Þorgeirsdal, som utvivlsomt senere (s. 17) ved uagtsomhed er bleven til Þorgerðr i Þgd. (eller omvendt). Medens selvfølgelig en stor del af de i GÞ optrædende personer er særlige for denne saga, uden at heri er noget påfaldende, kan overfor ikke få andre rejses betænkeligheder. Bera i Berufjord bliver tvivlsom ved sit i nært forhold til fjorden stående navn, da landnamet her ikke tilkommer hende, men Ketill ilbreiðr. For Óláfr belgr véd GÞ at anføre 2 sönner (Þorgeirr og Jósteinn) ud over Landn., uvist med hvor megen ret. Som sön af Steinolv indføres Helgi, særlig for GÞ og dog uden senere at optræde. Breiðr i Gröf »som nu hedder á Breiðabólstað« (s. 17) er kun opfunden til brug for en mislykket navneforklaring. S. 21 fortælles, at de to drenge Grímr Eyjólfsson (Vafspjarra-G.) og Guðmundr Þórisson opfostres sammen, hvad der kun passer dårlig til, at Eyjólfs datter skulde være Tores moder; hvis den s 21 nævnte Grímr ikke er V.-G.,

anføres denne s. 21 uden at være indført, — i hvert tilfælde indføres den 6 1 forekommende Þórir uden senere at nævnes. Angående den s. 21 og oftere nævnte familie i Flatey er det besynderligt, at kun Land. kender husbonden (landnamsmanden Þrándr mjóbeinn), derimod kun GÞ navnet på husmoderen (Hallgríma). Aldeles uden forklaring dukker 24 2 op en på Askmannsstaðir boende kvinde Katla (sandsynligvis Askmanns moder eller hustru). Hvem Frosta (Brosa?) er, må man gætte sig til. Af »Vöflu«-Gunnars tilnavn gives ingen forklaring (det forekommer først i overskriften til kap. XIV og næste gang 33 5-6); man kunde måske gætte på, at det står i forbindelse med det af G. brugte udtryk »at ganga vagr« *(29 10-11). Uindførte personer er Helgi på Hjallar's sönner Frakki og Bljúgr (uagtet faderen med 2 andre sönner allerede nævnes s. 4); de så vel som deres følgesvende Kálfr og Styrr skal öjensynlig kun tjæne til stedsnavneforklaring; det samme gælder den første af de ligeledes uindførte Blígr og Árni. Om oksen Garpr er opfundet for at forklare navnet Garpsdalr, får stå hen; GÞ henviser (s. 32) til opkaldelsen som en kendt sag. Gróa husfrue nævnes uindført; til gengæld er Heimlaug völve 2 gange indført. GÞ.s opgivelser om Bǫðmóðr »i Skut« og hans efterkommere er belyste i noten til s. 3—4, og det er dér antaget, at forfatteren har kendt et udførligere og nöjagtigere slægtregister end Landn.; dette må da snarest stamme fra en ældre Þorskfirðinga saga. Ligeledes synes — bortsét fra navnets unöjagtige form — GÞ ovenfor Landn. at have ret, når den anfører »Knútr« (ɔ: Knǫttr) blandt Sleitu-Bjǫrns börn.*

Med hensyn til topografien giver forfatteren af GÞ sig ingen blottelser;[1] han har nöje kendskab til sagaens skueplads, men hans tilböjelighed for navneforklaring — som til en vis grad giver sagaen sit præg — påvirker både

[1] *Visse besynderligheder findes dog, angående hvilke henvises til udgiverens Islandsbeskrivelse.*

indhold og form på en lidet heldig måde. Det er allerede ovenfor berørt, hvorledes herved personer og optrin tildigtes, og gennemgående er de til stedsnavnene knyttede meddelelser usandsynlige. Som tilsyneladende en af de troværdigste beretninger fremtræder fortællingen om Alifiskalækr (s. 7). Er imidlertid Tore først som voksen kommen til Island, bortfalder selvfølgelig alt hvad sagaen beretter om barndomsårene; angående de stedlige forhold kan desuden bemærkes, at vel kender man denne lille bæk, men dels synes fiskene af sig selv at måtte kunne komme fra den pågældende indsø (ɔ: Berufjarðarvatn) op i bækken, dels kan næppe fiskeretligheden i et sådant ubetydeligt vandløb have haft nogetsomhelst værd. Som foregivne opkaldelser, der stempler sig selv, kan anføres: Knarrarnes, som fik navn, da Tore ved sin hjemkomst sejler fra Flatø til dette næs, endvidere: Breiðabólstaðr, der oprindelig skal have heddet Grǫf, men (dette må være sagaens mening) senere har taget navn efter ejeren Breiðr — en ganske umulig etymologi, og: Búlkáróss, således benævnt fordi Tore her opskiber sin last (búlki) — man erindre, at landet allerede den gang i en årrække havde været bebygget. (Sml. også Galtardalr af Galti m. fl.). Til flere andre er hentydet i det foregående, og fuldstændig at opregne sagaens talrige kommenterede lokaliteter er næppe nødvendigt. En enkelt gård (Botn) mangler, i al fald som vi nu har sagaen, den nødvendige »indførelse«; angående en anden (Ingjaldsstaðir) kolliderer angivelserne i GÞ og Landn., uden at vi kan afgöre hvem der har ret.[1]

[1] *Medens i øvrigt GÞ-udgavens noter og navnefortegnelse i forbindelse med udgiverens oftere citerede Islandsbeskrivelse må antages at yde de nødvendige topografiske oplysninger, havde jeg angående stedsnavnene* Gullfoss *og* Kerlingareyrr *i sagaens sidste kapitel — ved hvilke der i navnefortegnelsen henvises til indledningen — så vel som om flere af de til sagnene om Gull-Þórir knyttede navne, ønsket at give nogle supplerende, på stedlige undersøgelser grundede meddelelser, men da svar på de stillede forespörgsler endnu ikke er indløbet fra Island, må jeg fore-*

Det bestemteste kronologiske holdepunkt frembyder GÞ s. 36, hvor der ved slutningen af kap. XV (kampen i Kroksfjord-Fagradal) siges, at det mellem de stridende parter ikke kom til nogen retssag, da disse tidender tildrog sig för Ulvljot indførte lov på Island ɔ: för altingets stiftelse (c 930). Sandsynligvis er det da forfatterens mening, at i al fald nogle af de følgende begivenheder falder efter dette tidspunkt. Dog hører GÞ efter tiden, hvortil handlingen henlægges, til de ældste sagaer (c. 885—935). Efter sin tilblivelsestid må den derimod i henhold til alt det ovenanførte regnes til de yngre, fra c. 1300, og står på overgangen mellem de historiske og romantiske sagaer, dog stærkt henimod disse sidste. Over grundtræk, hentede fra en ældre bygdesaga, synes med stor vilkårlighed — og uden strængt gennemtænkt plan — en ny saga at være komponeret, som vistnok ikke blot har taget sig fuld frihed i de rene æventyrpartier, men også med underholdning som hovedformål har konstrueret de mere dagligdags begivenheder. Trods alle indvendinger savner dog GÞ ingenlunde interesse, og man vil i den finde adskillige træk til oplysning om tidens forestillinger og levevis.

Kr. Kålund.

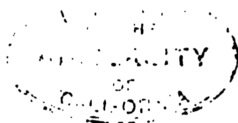
løbig indskrænke mig til at bemærke, at formen Kerlingareyrr (overfor Kelingarekra) har en ret god støtte i, at således opgaves navnet mig virkelig i sin tid (1874) på Island af en i Djupedalen født, men nu andensteds bosat bonde, om end fra anden side formen Kerlingarekra fastholdes. Oplysninger på selve stedet vanskeliggjordes så vel her som med hensyn til Gullfoss ved forskellige forhold. Navnet G. opgives som knyttet til en fjældbæk vest for Þórisstaðir, hvis fald er temlig ubetydeligt for benævnelsen, men som dog virkelig synes at bære dette navn, hvorimod den foss oppe i Djupedal, hvortil sagnet henlægger Tores sidste kamp og som det sætter i forbindelse med hans guld, i virkeligheden vistnok hedder Rjúkandi.

Som man vil bemærke, modsættes i GÞ — overensstemmende med islandsk talebrug i disse egne — vest og syd (ikke øst) hinanden.

TRYKFEJL m. v.

S. 47 ₂₀ Gvllfors *læs* Gvllfoss. — S. 18 ₂₁₋₂₂ *burde vistnok, som i navnefortegnelsen angivet, tekstens* Bulkarnesos *være berigtiget til* Bulkaros. S. 20 ₁₉ *er udtrykket* inn til Olafsdals *mistænkeligt, da* »inn« *både om de øst- og vest-fra kommende betegner bevægelsen indefter — til den i fjordbunden liggende gård Kleifar —, hvorfor Reykjavík-udgaverne her har* »út«; *en så stærk rettelse synes dog betænkelig (et* innan *tillader sprogbrugen næppe i denne forbindelse).*

I.

Her hefzt saga Gull-Þoriss.

M 41 Hallsteinn son Þorolfs Mostra[1]-skeggia nam allan Þorska-fiord fyrir vestan ok bio aa Hallsteins-nesi. Hann atti Osku. dottur Þorsteins rauds. Bǫrn þeira voro þav Þorsteinn svrtr. Þorarinn ok Þuridr. Grimkell het frillv son hans ær bio aa Grimkels-stodum wt fra Grof. Þessir menn foro til Islandz med Hallsteini[2]. Hromvndr ær sidan bio i Grauf. Valgerdr het kona hans. en Þorsteinn son. Æyiulfr inn audgi[3] kom til Islandz med Hromundi ok bio i Mvla i Þorska-firdi. Hallgerdr het kona hans. æn Valgerdr dottir. hon var frid kona. Þorgeir het madr ær bio i Þorgeirs-dal. Þessir voro allir vinir Hallsteins. Baudmodr i Scutt[4] var vikingr mikill ok Cd 17r

---

[1] *Sml.* (mostra) *for* Mostrar, *sandsynligvis påvirket af udtale*. Cd. — [2] ok *tilf.* Cd: *med rette udeladt af Maurer.* — [3] æyiulfs ins audga Cd, *idet denne personbenævnelse fejlagtig i genetiv forbindes med de foregående ord* »en Þorsteinn son«. *Sml. Maurer, der som bevis for ændringens rigtighed henviser til den i kap. 2 forekommende* Þorsteinn or Grǫf. — [4] stutt (*ved en nærliggende forblanding af* c *og* t) Cd; *den rette form fremgår af Landnámas* Skut *(s 132). I Ldn. nævnes* Böðmóðr or Skut (»Þorbjörn loki hét maðr, son Böðmóðs or Skut« *s. 132*) *som forskellig fra* Böðmóðr or Búlkarúmi (»Þórhaddr, son Steins mjöksiglanda, Vígbjóðssonar, Böðmóðssonar or Búlkarúmi« *s. 74, sml. 102*). *I Gull-Þóris saga falder de sammen, idet den til* Böðmóðr or Búlkarúmi *i Ldn. knyttede genealogi i GÞ. tillægges* Böðmóðr i Skut. *GÞ. synes dog her særlig velunderrettet; sagaen har angående denne slægt flere oplysninger, som ikke findes i Ldn., og kender fremfor Ldn. Böðmóðs forfædre i 4 led. Hertil kommer den ejendommelige*

værinn[1] miok. hann var son Þorbiarnar loka Æysteins sonar. Grimkels sonar. Aunvnndar sonar fylsennis. Þeir voro synir Bǫdmods Þorbiornn loki ær nam allan Diupa-fiord ok Grones ok Vigbiodr fadir Steins miogsiglanda ær Hitdælir[2] ok Skognesingar[2] ærv fra komnir. Med Þorbirne loka komv wt Styrkar ær M 42 hann gaf land i Barmi til motz vid Hallsteinn. dottir Styrkars het Kerling ok helldr margkvnnig. Helgi het brodir[3] Styrkars ær land keypti at Hiollum i Þorska-firdi. Hans synir voru þeir Þorarinn aakafui ok Þrandr inn mikli. Helgi var virdinga madr ok þo æcki dæll vid alþydu. Þorgils het son Þorbiarnar loka. hann bio aa Þorgilstǫdum i Diupafirdi. Þeir fedgar voro miklir fyrir sier ok ættstorir. Vlfr inn skialgi. son Hogna ins huita. nam Reykianes allt milli Þorska-fiardar ok Hafra-fellz. hann bio aa Midia-nesi. Hans synir voru þeir Iorundr ok Atli inn raude. Med Vlfi kom wt sa madr ær Hallr het. ættstor ok mikilhæfr. hann bio aa Hofstodum vid Þorska-fiord ok reisti þar hof mikit. þviat Vlfr var æingi blotmadr. Hallr var mikill hǫfdingi[4] ok hnigu þvi margir til hans. Raudr het son hans ok

omstændighed, at de i betydning beslægtede ord skutr *(bagstavn) og* búlkarúm *(lasterum), som ifølge velvillig meddelelse af professor O. Rygh ikke lader sig påvise som norske stedsnavne (lige så lidt som* stutt*), vel i forbindelse med præpositionen* or *lader sig opfatte som tilnavn og da naturlig henføres til samme person.* »Baudmodr i Scutt« *turde således oprindelig have været spøgende betegnet som* B. or skut *eller* or búlkarúmi. — [1] *ɔ:* úeirinn. — [2] bikdælir Cd, *men landnamsmand i* Hitardalr *var netop Steins sön Þórhaddr. Sml. Maurer. Rettelsen bekræftes yderligere ved det påfølgende* Skógnesingar, *der sikkert er at sætte i forbindelse med gården* Skógarnes *i Hnappadals syssel. Se Kr. Kålund, Bidrag til en hist.-topogr. beskrivelse af Island I, 407.* — [3] het brodir (h. brod*ir*) *uklart i* Cd, *idet her opr. synes at have stået* helgi h. *(med gentagelse af* helgi). — [4] hǫfingi Cd.

bio i Rauds-dal mille Hofstada ok Berv-fiardar. Annar het Hyrningr. sa var yngri. Þuridr drickinn[1] bio aa Kinnarstodvm ok atti land inn til Mwsar-aar. Hon var morgv slegin ok giordi manna mvn mikinn. Synir hennar voro þeir Þorsteinn ok Þorhallr æfniligir menn. Bera het æckia ær bio i Berv-firdi. Hon atti III sonu[2]. Biorn var ællztr. Þorarinn krokr nam allan Kroks-fiord medal Hafra-fellz ok Kroks-fiardar-mvla. Med honum komv vt sydreyskir[3] menn. Gilli ær bio aa Gilla-stodvm gǫfugr madr. Ketilbiorn het son hans. inn vænligsti madr. At Hafrafelli bio Holmgongv-Kylan æn Nadr bio i Nadr-dal[4]. M 43 Asmundr het hans son. Hallvardr hrisi bio aa Hrisahuoli. Maar het son hans. Oddr skrauti het[5] madr ær wt kom vestr i Vadli. hann var son Loduers konungs af Gautlandi ok Vierv[6] innar þungu Gudbrandz dottur af Iarnberalandi. Oddr kavpir lendr i Þorska-fiardar-skogvm at Þuridi drikinne ok bio at Vpsolvm. Hann fiek Valgerdar. dottur Æyiulfs i Mvla. Þeira son var Þorir. manna mestr ok fridazstr synvm. Grimr[7] het[8] son hans in ællri æn

---

[1] drickinn. *Sal. vistnok (snarere end* dritkinn), *ved assimilation af den opr. form,* Cd; *sml. Maurer.* — [2] ss. Cd. — [3] sydryskir Cd. — [4] Nadr-dal. *Denne form (uden* s) *synes at ligge til grund for* Nadddalr, *under hvilken benævnelse stedet nu er kendt. Sml. Kr. Kålund, Hist.-topogr. beskr. af Island* — [5] *Herefter opr. (men senere udstreget)* s. hans Cd. — [6] Vierv. *Sål.* Cd. — [7] Grimgr Cd. — [8] ma, *men senere overstreget, tilf.* Cd. *Maurer opfatter* ma *som* maðr *og antager, at noget her er udfaldet. Nærmere ligger det dog vistnok at henføre sætningssubjekterne* Grímr *og* Þórir *til den forannævnte* Eyjólfr í Múla *(som dennes sönner).* Grímr *vil da være en af sagaens hovedpersoner,* Vafspjarra-Grímr *(som første gang han optræder, kap. 9, slutn., omtales som allerede indført).* Þórir *forekommer ikke i den bevarede del af sagaen; men efter Maurers antagelse vilde hverken* Þórir »Grímsson« *eller hans ubenævnte broder kunne påvises i sagaen. Påfaldende er det i øvrigt, at Oddr skrautes hustru*

Þorir inn yngri. Gisl nef[1] nam Gils-fiord ok bio at Kleifum. Hann atti[2] — synir voro þeir Hiedinn i Garps-dal ok Herfidr i Myla. Dætr hans voru þær Cd 17v Hallgrima ok Þorbiorg knarar-bringa ok Ingibiorg. Olafr belgr bio i Olafs-dal. er Ormr miofui rak or Olafs-vik. æнn Sleitv-Biornn or Belgs-dal. Hans synir voro þeir Þorgeir ok Iosteinn. Þorualldr. Steinolfr het madr ok var kalladr lagi[3]. Hann var son Hrolfs hersis af Augdum. Hann nam land milli Griotvallarmyla ok Klofua-steina ok bio aa Steinolfs-hialla i Fagra-dal. Hann atti Æirnyiu Þidranda dottur. M 44 Steinn[4] ok Helgi voro synir þeira æn Arndis dottir ok Þurid ær Sleitv-Biornn atti. Knytr[5] ok Þiodrekr voro synir *þeira*[6]. Steinolfr var rausnar madr mikill i bvi ok hafdi fiolment. En ser honum þotti þraunglendt fyrir svnnan fiordinn. nam hann Steinolfs-dal i Kroks-firdi ok giordi bu i Bæ. Hann skipadi dalinn vinvm sinvm. Grimr frændi hans bio aa Vollum. Hergisl het son hans. Heimlaug volua bio aa Voluv[7]-stodum i Kambs-heidi. En *Steinolfr*[8] bægdi henne ok var hon fyrir þui vuin[9] hans. Þorarinn krokr taldi sier dalinn ær Steinolfr hafdi skipat ok kalladi M 45 hann þat sitt landnam. þui at suo var. ok giordizt af þui

---

Valgerðr *göres til datter af Eyjólfr, »søster« synes mere passende.* — [1] *Senere hen gives tilnavnet i uforkortet form* skeiðarnef. — [2] *Her er noget udfaldet, vistnok, som Maurer antager, navnet på Gisl's hustru og ordet* þeira; *det følgende* synir *skrives* ss. — [3] *Foran* lagi *synes et* ſ *udraderet* Cd. — [4] *Kaldes i Landn. s. 126* Þorsteinn búandi *og forekommer senere hen (kap. 20) i Gull-Þóris saga i al fald én gang under benævnelsen* Þorsteinn, *men kort efter vistnok* Steinn. — [5] *Kaldes ellers i kilderne* Knǫttr, *hvilket vistnok er mandens rette navn. Sml. Maurer s. 44.* — [6] þorsteins Cd; *berigtigelsen fremgår af kap. 20. Sml. Maurer.* — [7] uv, *udtal* vu. — [8] Æyiulfr Cd, *men, som det af sammenhængen og de i kap. 18—19 fortalte begivenheder fremgår, utvivlsomt ved fejlskrift for* Steinólfr. *Sml. Maurer.* — [9] vu, *udtal* uv.

fiandskapr med þeim Steinolfi. suo at þeir drapuzt þar fyrir. Vadi het madr. hann var skalld gott. hann var frændi Oddz ok kom wt med honum. Hann bio aa Skallz-stǫdum i Beru-firdi. Ottarr ok Æsa voro bornn hans ok voro bædi mannvænligh.

II.

Vtan for þeira fostbrædra.

Þa ær þessir hinir vngu menn oxv vpp ær nv voro nefndir. laugdu þeir leika med sier aa Beru-fiardar isi. ok var med þeim[1] fostbrædra lag mikit. Þorir Oddz son var sterkazstr[2] iafnn gamall ok allarr i-þrottir hafdi hann vm fram sina iafnnaldra. Ketil-biornn gek næst honum vm allan vasleik[3]. Þeir tokv fiska or vatnninv ok barv i læk þann ær þar ær nær ok fædduzt þeir þar. sa heitir nv Alifiska-lækr. Þar vard i veidr mikil ok taldi Hofhallr[4] ser veidina[5]. En Þurid drikkinn taldi sier ok sinv[6] landi ok frelsti hon sueinvnvm. Æn vm vetrin leiku þeir knatleika aa Þorska-fiardar isi ok komv þar til synir Hallzsteins ok Diupfirdingar. Þorsteinn or Grauf ok Hialla-sueinar. Þeir fyrir svnnan Þorska-fiord giordu Þori at fyrir manne fyrir aurleiks sakir ok allrar atgiorui. Æn vestan menn villdu æcki þat ok yfduzt vid honum allir nema Hallsteins-synir. Skip kom vt vm svmarit i Breida-firdi aa Daugurdar-nesi ok het Bardr styri madr. frændi Oddz ok felagi. Cd 18 þa ær þeir hofdu i hernadi verit. Bardr sendi til Oddz ok fluttizt sidan til Þorska-fiardar vid xv.

---

[1] ok — þeim. *Gentages* Cd. — [2] Þorir — sterkazstr. *Opr. har* Cd: þeir oddz ss. voro sterkazstir; *derefter er* þeir *rettet ved et over linjen tilf* o, *men sætningen i øvrigt ladet uforandret.* — [3] ɔ: vaskleik. — [4] *Sál.* Cd. (*for* Hof-Hallr). — [5] vedina Cd. — [6] ok sinv. *Gentaget, men senere udstreget* Cd.

mann. v voro islendzkir menn med honum ok ried- M 46
uzt þeir i brott til hierada sinna. En Bardr vill tuiuigis[1] fara ok beiddi Odd manna sua at hann væri færr. Þar riezt til Þorir ok þeir IX fost brædr ok suorduzt allir i fostbrædra lag. skilldi hverr þeira annars hefna. þeir skilldu saman æiga feingit fé ok vfeingit. þat ær þeir feingi. iafnt ok til ynne. ok var Þorir fyrir madr þeira. þa Ketilbiorn. Þorhallr ok Þorsteinn Drikinnar-synir. Hyrningr[2] Hallz son. Biornn Beru son. Aasmundr[3] Nadrs son. Maar Halluardz son. Ottar *skálds*[4] son. Þessir rieduzt til skips med Bardi ok vrdu vel reidfara. toku Þrandheim. Þa ried Haralldr konungr haarfagri fyrir Noreg. vid honum var Sigmundr Loduers son. fodur brodir Þoris. Hann fundu þeir ok beiddv hann til-laga. þui at þeir hǫfdu æigi meira fé æn til skotsilfrs vm iol fram. Sigmundr latti þa at vera med konungi ok ær þar illt felausvm[5] monnum. hann sendi þa nordr aa Halogaland til Vlfs vinar sins ok sagdi þar gott fiar at afla i skreidfiski. Sigmundr fiek þeim rodrar ferio ok Rekkall skosuein sinn til fylgdar ok II leidsaugu menn adra. Þrand lang ok Hroa inn digra. brædr hans. Þeir komv vm haustit nordr aa Þrandar-nes til Vlfs ok tok hann vel vid þeim fyrir orsending[6] Sigmundar. en qvad þo vndarlikt þickia at Sigmundr sendi Þori frænda sinn til slikra fe fanga ok qvad ser suo aa hann litazt. sem hann mundi æigi fiski madr verda ok meiri þroski mvndi fyrir honum liggia æf hann hielldi lifui. æn þat ær likazt at gipta fylgi radi Sigmundar. æf til ær giætt.

---

[1] *Sål. (for tvívegis)* Cd. — [2] hringr Cd; *men navnets rette form fremgår af sagaen selv.* — [3] aamundr Cd. — [4] hallz Cd, *men, som Maurer fremhæver, utvivlsomt ved fejlskrift for* skálds, *da her må sigtes til den allerede nævnte Óttarr, sön af Vaði skáld.* — [5] felusvm Cd. — [6] ɔ: orðsending.

III.
Þori dreymdi Agnar.

M 47 Þat var æinn dag ær þeir felagar rero aa fiski ok komv sijd at landi. Vlfr geck i moti þeim ok ær þeir hofdu buit vm skip sitt. sa Þorir huar ælldr var nær sem lysti af tvngli ok bra yfuir blam loga. Þorir spurdi huad lysv þat være. Vlfr segir. æcki skolv þer þat foruittnazt. þui at þat er æcki af manna volldum. Þorir suarar. þui mvn æk þo æigi vita mega. þott troll radi fyrir. Vlfr qvad þat vera hauga ælld. Þa grofzt Þorir æptir. En Vlfr segir at lyktum ok mælti. Agnar het[1] berserkr. son Reginmods ins illa. Hann liet giora haug þenna ok geck Cd 18v þar i med skips hofn sina alla ok mikit fe annat. Hann verr hauginn med trollskap sidan. svo at æingi maa nær koma. æn margir æru daudir ær til hafua komit at briota ædr ælla hafua þeim ordit ǫnnvr skyrsi ok æigi vitum vær huort hann trylliżt daudr ædr kuikr. Þorir mælti. vel ær nv mælt ok þat ær nv dreingiligara at afla þar fiar æn roa til fiska. ok þar skal til hætta. Vlfr latti hann miog ok allir felagar Þoris[2]. ok qvad Vlfr æi lyda mundu at farit være. Þorir kuezt æigi at sidr fara mvndu. Suo ær sagt at Ketilbiornn æinn vildi fara med Þori ok bar æingi annar aarædi til hans felaga. Þeir attv at fara i fiallz hlid nockurra til haugsins ok ær þeir komv vpp i hlidina. laust i moti þeim svo miklu farvidri. at huorgi matti vpp stannda. Þeir hofdu mille sin æitt snæri ok gek Þorir fyrir meþan hann matti. En vm sidir tok vpp huornntueggia ok kastadi ofan fyrir hlidina. ok nv festir snærit vm stein æinn mikinn. æn þeir voru aakafua modir ok lagu

[1] h. Cd. — [2] þor*ir* Cd.

þar til þess ær suefn fiell aa þa. Þa dreymdi Þori. at madr kom at honum mikill i raudum kyrtli ok hafdi hialm aa hofdi ok sverd buit ij hendi. hann hafdi vm sig digurt bellti ok þar aa godan knif ok glofva aa hǫndum. var þessi madr mikilvdligr ok virduligr. Hann mælti reiduliga til Þoris ok stakk aa honum dǫgskonvm ok bad hann vaka. ok mælti. illz mannz æfni ærtu ær þu villt ræna frændr þina. En æk vil. sagdi inn komni madr. giora til þin M 48 verdleikum betr. þui at æk æm brodir fedr þins ok sammædr vid hann. æk vil gefua þer giafuir til þess at þu huerfir aptr ok leitir annarra fefannga. þu skallt þiggia at mer kyrtil godan. þann ær þer man hlifua vid ælldi ok vopnvm. ok þer med hialm ok suerd. Ek skal ok gefua þer glofua þa ær þu mannt æinga fa slika. þui at lidi þinv mvn oklaksart verda æf þv strykr þeim med. Þessa glofua skaltu aa hǫndum hafua. þa ær þa binndr saar manna ok man skiott verk or tacka. Knif ok belti læt æk her æptir ok þat skaltu iafnan aa þer hafua. Ek mun ok gefua þer xx Cd 19r merkr gullz ok xx merkr silfrs. Þorir þottizt svara at honum þotti þetta offitit af suo nanvm frænda ok ferikum ok liezt ægi aptur mvnv huerfa vid litla feemwtv. Vissa æk æi. segir Þorir. at troll væri mer suo nær ij ætt. adr þu sagdir mer. Æn æingrar æirdar ættir þu af mer von æi æi væri frænd semi med ockr. Agnar segir. seint mvnv þin augu fylld verda aa fenv ok þui mattv vorkynna mer. sagdi Agnar. at mer þicki fied gott. þui ath þu mvnt ærit miog ælska fiet adr lykr. Þorir segir. æcki hirdi æk vm illspar þinar. En þiggia vil æk at þu visir mer till meiri[1] fevonar æf þu villt þitt fe vndan þiggia. Helldr vil æk þat. segir Agnar. æn deila illdeildum

[1] meri Cd.

bio i Rauds-dal mille Hofstada ok Berv-fiardar. Annar het Hyrningr. sa var yngri. Þuridr drickinn[1] bio aa Kinnarstodvm ok atti land inn til Mwsar-aar. Hon var morgv slegin ok giordi manna mvn mikinn. Synir hennar voro þeir Þorsteinn ok Þorhallr æfniligir menn. Bera het æckia ær bio i Berv-firdi. Hon atti III sonu[2]. Biorn var ællztr. Þorarinn krokr nam allan Kroks-fiord medal Hafra-fellz ok Kroks-fiardar-mvla. Med honum komv vt sydreyskir[3] menn. Gilli ær bio aa Gilla-stodvm gǫfugr madr. Ketilbiorn het son hans. inn vænligsti madr. At Hafra-felli bio Holmgongv-Kylan æn Nadr bio i Nadr-dal[4].
M 43 Asmundr het hans son. Hallvardr hrisi bio aa Hrisa-huoli. Maar het son hans. Oddr skrauti het[5] madr ær wt kom vestr i Vadli. hann var son Loduers konungs af Gautlandi ok Vierv[6] innar þungu Gudbrandz dottur af Iarnberalandi. Oddr kavpir lendr i Þorska-fiardar-skogvm at Þuridi drikinne ok bio at Vpsolvm. Hann fiek Valgerdar. dottur Æyiulfs i Mvla. Þeira son var Þorir. manna mestr ok fridazstr synvm. Grimr[7] het[8] son hans in ællri æn

---

[1] drickinn. *Sal. vistnok (snarere end* dritkinn), *ved assimilation af den opr. form*, Cd; *sml. Maurer.* — [2] ss. Cd. — [3] sydryskir Cd. — [4] Nadr-dal. *Denne form (uden* s) *synes at ligge til grund for* Nadddalr, *under hvilken benævnelse stedet nu er kendt. Sml. Kr. Kålund, Hist.-topogr. beskr. af Island* — [5] *Herefter opr. (men senere udstreget)* s. hans Cd. — [6] Vierv. *Sål.* Cd. — [7] Grimgr Cd. — [8] ma, *men senere overstreget, tilf.* Cd. *Maurer opfatter* ma *som* maðr *og antager, at noget her er udfaldet. Nærmere ligger det dog vistnok at henføre sætningssubjekterne* Grímr *og* Þórir *til den forannævnte* Eyjólfr í Múla *(som dennes sönner).* Grímr *vil da være en af sagaens hovedpersoner*, Vafspjarra-Grímr *(som første gang han optræder, kap. 9, slutn., omtales som allerede indført).* Þórir *forekommer ikke i den bevarede del af sagaen; men efter Maurers antagelse vilde hverken* Þórir »Grímsson« *eller hans ubenævnte broder kunne påvises i sagaen. Påfaldende er det i øvrigt, at Oddr skrautes hustru*

Þorir inn yngri. Gisl nef[1] nam Gils-fiord ok bio at
Kleifum. Hann atti[2] -- synir voro þeir Hiedinn i
Garps-dal ok Herfidr i Myla. Dætr hans voru þær:
Cd 17v Hallgrima ok Þorbiorg knarar-bringa ok Ingibiorg.
Olafr belgr bio i Olafs-dal. er Ormr miofui rak or
Olafs-vik. æun Sleitv-Biornn or Belgs-dal. Hans synir
voro þeir Þorgeir ok Iosteinn. Þorualldr. Steinolfr
het madr ok var kalladr lagi[3]. Hann var son Hrolfs
hersis af Augdum. Hann nam land milli Griotvallar-
myla ok Klofua-steina ok bio aa Steinolfs-hialla i
Fagra-dal. Hann atti Æirnyiu Þidranda dottur. M 4
Steinn[4] ok Helgi voro synir þeira æn Arndis dottir
ok Þurid ær Sleitv-Biornn atti. Knvtr[5] ok Þiodrekr
voro synir *þeira*[6]. Steinolfr var rausnar madr mikill
i bvi ok hafdi fiolment. En ær honum þotti þraung-
lendt fyrir svnnan fiordinn. nam hann Steinolfs-dal i
Kroks-firdi ok giordi bu i Bæ. Hann skipadi dalinn
vinvm sinvm. Grimr frændi hans bio aa Vollum.
Hergisl het son hans. Heimlaug volua bio aa Voluv[7]-
stodum i Kambs-heidi. En *Steinolfr*[8] bægdi henne
ok var hon fyrir þui vuin[9] hans. Þorarinn krokr
taldi sier dalinn ær Steinolfr hafdi skipat ok kalladi M 4
hann þat sitt landnam. þui at suo var. ok giordizt af þui

Valgerðr *göres til datter af Eyjólfr,* »*sesier*« *synes mere passende.* — [1] *Senere hen gives tilnavnet i uforkortet form* skeiðarnef. — [2] *Her er noget udfaldet, vistnok, som Maurer antager, navnet på Gisl's hustru og ordet* þeira; *det følgende* synir *skrives ss.* — [3] *Foran* lagi *synes et* f *udraderet* Cd. — [4] *Kaldes i Landn. s. 126* Þorsteinn búandi *og forekommer senere hen (kap. 20) i Gull-Þóris saga i al fald én gang under benævnelsen* Þorsteinn, *men kort efter vistnok* Steinn. — [5] *Kaldes ellers i kilderne* Knǫttr, *hvilket vistnok er mandens rette navn. Sml. Maurer s. 44.* — [6] þorsteins Cd; *berigtigelsen fremgår af kap. 20. Sml. Maurer.* — [7] uv, *udtal* vu. — [8] Æyiulfr Cd, *men, som det af sammenhængen og de i kap. 18—19 fortalte begivenheder fremgår, utvivlsomt ved fejlskrift for* Steinólfr. *Sml. Maurer.* — [9] vu, *udtal* uv.

ær Ketilbiorn saa þat. liezt hann fara vilia med Þori ok kuad æitt skilldu yfuir þa ganga. ferr hann þa ofan med streinginum. Þorhallr Kinnar son kuezt ok fara vilia. æn Þrandr langi kuad Sigmund æigi þat spyria skulu at hann þyrdi æigi at fylgia þeim. ær hann hafdi þo heitit sinne lidueizlu. Þorir var nv kominn i hellinn ok dro þa til sin huern ær ofan kom. Bergsnos nockur gek fram vid sioinn allt fyrir forssinn ok foro þeir Biornn Beru son ok Hyrningr þar aa fram ok þadan vpp vndir forssinn. Þeir hǫfdu þar tialld hia snosinne. þui at æigi matti nær vera forssinum fyrir skialfta ok vatnfalli ok regnni. Þeir Þorir tendrodu lios i hellinum ok geingu þar til ær vindi laust i moti þeim ok sloknodu þa loginn. Þa hiet Þorir aa Agnar til lids ok þegar M 51 kom ællding mikil fra hellis dyrunum og geingu þa vm stunnd vid þat lios þar til ær þeir heyrdu blastr til drekanna. En iafnskiott sem ælldingin kom yfuir drekanna þa sofna þeir allir. æn þa skorti æigi lios ær lysti af[1] gulli þui ær þeir lagu aa. Þeir saa huar suerd voro ok komv vpp hia þeim medal- Cd 20r kaflarnir. Þeir Þorir þrifu þa skiott til suerdanna ok sidan hlupu þeir yfuir drekana ok laugdu vndir bæxl þeim ok suo til hiartans. Þorir fieck tekit hialminn af invm mesta drekanum. ok i þessi suipan þrifr inn mesti drekin[2] Þrand lang ok flo med hann wt or hellinvm ok þegar huerr at audrum. ok hraut ælldr af mvnne þeim med miklu æitri. Nv saa þeir ær wti voro at glæddi or forsinum. Þeir lupu or tialldinv. En drekarnir flugu vpp or forsinvm[3]. ok saa þeir Biorn at æinn drekinn hafdi mann i mvnne

---

[1] drekunum ok *tilföjer* Cd, *men ved* ok *fremtræder her det følgende udtryk som rettelse af det nærmest forangående.* — [2] ǫrm lang ædr *tilf.* Cd, *men i* ædr *er en rettelse indeholdt (sml. s. 12, note 5).* — [3] forsinv Cd.

sier. Þottuzt þeir þa vita at allir mvndu þeir latnir ær i hellinn hǫfdu farit. Inn mesti drekinn flaug leingst[1] sa ær manninn hafdi i mvnni. ok ær þeir flugu vpp yfuir bergsnosina. hliop hann Biorn þa vpp aa bergit ok lagdi maala spioti aa drekanum. En ær *hann*[2] hrepti aauerkann. þa liopp or saarinv mikit blod[3] i andlit honum ok feikk hann af þui skiotan bana. æn blodit ok æitrit kom aa fott Hyrningi ok slo þar i ædi verk suo at hann matti traut standazt. Nu ær at segia fra Þori ok hans felaugum at þeir afla sier mikils fiarr i hellinvm suo at þat var margra manna fullfeingi i gulli og morguin dyrgripum. ær suo sagt at þeir hafui aa þridia degi verit i Vals helli. Sidan las Þorir sig fyrstr vpp ok dro vpp fe ok þa felaga sina. Tok hann þa fott Hyrnings ok strauk med glofunvm ok tok þegar or allann verkinn. Nv skilldi Þorir skipta fenv. ok vard M 52 æinn lutrinn aauallt mestr ok for svo nockurvm sinnvm. Þa mælti Ketilbiornn. fost brodir. sagdi hann. þv hefuir mest vnnit til fiar þessa. nv vil æk gefua þer minn lutt. Þa mælti Þorhallr þuilikum ordum. Þorir vard all lettbrunn vid þetta ok vardueitir nv feit. En skipt var gullinv Agnars-naut med felǫgvm Þoris ok hefuir huerr þeira mork gull[4]. hann gaf ok sinn grip huerium þeira. Hyrningi gaf hann suerdit Agnars-naut. Æptir þat foro þeir aptur til Vlfs ok villdi Þorir segia fra tidinndum. Þeir duolduzt vm hrid med Vlfi ok giordi Þorir þa iarnuidiar vm kistur sinar ok læsti vannliga Vals hellis gull ok liet alla sina felaga aa sinn kost þann vetr.

---

[1] leings Cd. — [2] hann *udelader* Cd; *tilf. ved konjektur.* — [3] bod Cd. — [4] *Sål., vel ved skrivfejl for* gullz, Cd.

V.

Af Þori ær her.

Eptir[1] þat foro þeir sudr til Þrandheims ok
fundv þar Sigmund. var þat vid iol. Þorir sagdi Cd 2
Sigmundi fra ferdum þeira. En Sigmundr bad þa
þegar æptir iolinn fara or riki Noregs konungs. hann
senndi þa *inn*[2] i Þrandheim ok fieck þeim æyki
avstr vmm Kiol til Iamtalandz ok suo til Gestreka-
landz. þadan forv þeir aa Ælfar-skog ok ætla til
Suiþiodar[3]. Sa skogr ær IIII rasta ok XX breidr ok[4]
vissv æigi huar þeir forv. Þeir sa fyrir virki haatt
ok ær þeir komv þar hofu þeir Þori vpp aa spiota
oddum. Þa krækti hann oxi sinne vpp aa virkis
vegginn ok las sig suo vpp. Lauk hann þa vpp
virkinv fyrir felogum sinvm. Geingu þeir þa inn
med oll fǫng sin. Þorir lauk vpp skalan ok voro
þar XII manna rekkiur ok II mestar[5]. Virkit var
orukt vigi. Þorir bad þa vord halllda ok suo giordu
M 53 þeir. En litlv sidar sa þeir XII menn miog vigliga
rida at virkinv ok voro II mestir. Þeir spyria ær
til komv huerir suo diarfir væri at toku virkit med
valldi. Þeir Þorir sǫgdu til sin ok spurdu huerir
komnir væri. Sa nefnizt Hauknefr ær suaradi æn
annar Hama. hann var af Helsingia-landi. æn Hauk-

---

[1] Eæptir *(med E som kolorcret initial)* Cd. — [2] inn. *Tilf. (i tilslutning til Maurer) ved konjektur; mgl.* Cd. — [3] Suiþiodor(?) Cd. *Rejseberetningen* Jamtaland—Gestrekaland—Elfarskógr—Svíþjóð *synes at forudsætte, at forf. ikke regner Gestrekaland med til Sverig og derfor lægger den norsk-svenske grænseskov mellem Gestrl. og Svíþjóð.* Elfarskógr *er vel snarest et frit opfundet navn, skönt herred mulig kunde hentydes til* Dalelven *ved Gestrekalands sydgrænse. (Velvillig meddelelse af prof. O. Rygh).* — [4] vk Cd. — [5] Þeir spvrdu ær til komv *tilf.* Cd, *men åbenbart ved dittografi af den kort efter forekommende, ligelydende sætning (hvor dog står* spyria *for* spvrdu).

nefr af Gestreka-landi. Þeir badv þa Þori[1] vt ganga. Æn Þorir segir at hann vill beriazst med iafnn marga menn. ok skolv II af vorum monnum beriazt vid II ydra menn. þeir vilia þat. Þorir ok Ketilbiorn borduzt vid II af stiga monnum ok hio sitt hogg huor þeirra ok vard hinvm þat þegar at bana. Æptir þat borduzt þeir allir ok vard þat hardr atgangr. æn suo lauk at þeir fellv allir nema II. Hauknefr ok Hama. Þeir voro þo miog saarir. Þorir baud Hauknef grid ok badum þeim. ok þui iatta þeir skiott. Sidan geingu þeir til handa[2] ok felags vid Þori ok skiptv at iafnadi ollv þui fé ær þar var ok foro af skoginvm ær þeir voro bvnir. fyrst til Suiþiodar æn þadan til Gavtlandz ok fundu þar Lǫdui iarl. son Æsu innar ordigu Lǫduers dottur. Hann geck þegar vid frændsemi vid Þori ær hann sagdi ætt sina. Þeir voro þar landuarnar menn vm hrid ok giorduzt vidfrægir.

VI.

Þorir vann Gavt a holmi.

Asta het dottir iarls. hennar bad Gautr berserkr. mikill kappi. Hann var sænskr at ætt. Med honum var Geirr inn gerzki ok hofdv mikla sueit æn iarl vill æigi gefua konvna. Þa geingu þeir Þorir aa d 21r holm vid berserkina ok hǫfdu sigr. Þa villdu fe- M 5. lagar þeira hefna ok slo þa i bardaga ok vard inn hardazsta orrosta. Æn suo lauk at þeir drapu þa alla vikingana ær imoti risv æn ælltv hina or landi. III vetr var Þorir i Gautlandi. þa tok iarl bana soott. hann gaf Þori kavpskip ok bad hann fara til Islandz. en Hauknef gaf hann dottur sina ok þar med rikit

[1] þorir *vistnok ved fejlskrift* Cd. — [2] hana Cd.

ok var hann þar æptir Æn Þorir for til Noregs. Hann sendi Reikhall[1] til Æinglandz med annat skip. Þeir Þorir foro til Islandz ok komv wt i Daugurdarnes. Þar kom Steinolfr hinn litli[2] til skips ok bra miog vid ær hann saa Þori. Þar var ok Kiallakr gamli ok bad hann Steinolf mag sinn æiga gott vid Þori. kuad honum þungt falla mundu æf hann giordi æi suo. þar sem þinar fylgiur mega æi standazt hans fylgiur. sagdi Kiarlakr. Steinolfr falar suerdit goda at Þori[3]. æn Þorir vill æi selia ok baud at gefua honum æins mannz herneskiu æn Steinolfi þotti þat likt ok æcki. ok lagdizt litt aa med þeim. Þorir vill þa i brott þui at honum þotti þeir ærit lidmargir. Þeir toku sunnan vedr ok ætla til Þorskafiardar. Þa gek vedrit til landzsudrs ok austrs ok bar þa vestr vndir Flatey. Þar bio Hallgrima. dottir Gils skeidar-nefs. hennar synir voro þeir Hergils ær sidan bio i Hergilsey ok Oddi. Þa saa Þorir Ingibiorgu. dottur Gils skeidar-nefs ok fanzt honum mikit vm hana þa stund ær þeir dvoldvzt i Flatey. Þeir hielldu þadan til Knarar-nes. þat ær aa framan verdu Reykia-nesi. ok þa fieck þat nafn. Þa bio Breidr i Grof. þar heitir nv aa Breidabolstad. Þar geingu felagar Þoris[4] af skipinv. þeir ær fyrir svnnan Þorska-fiord attv heimili nema Ketilbiorn ok Þorhallr. þeir villdu æigi vid Þori skiliazt.

VII.

Þorir nam ser land.

M 55 Medan ær Þorir var wtan hafdi anndazt Oddr fadir hans. Var þa vpp gangr Hofnallz sem mestr.

---

[1] *Er forud (kap. II) nævnt* Rekkall. — [2] *Kaldes sædvanlig (sml. også denne saga kap. I)* inn lági. — [3] þorir Cd. — [4] þorirs Cd.

suo at hann satt nær yfvir hvers mannz lut ok virding. Hann deilldi vm hoftoll vid Reyk-nesinga. Hann villdi ok heimta toll fyrir vestan Þorska-fiord. æn Hallsteinn ok þeir Reyknesingar hofdu reist Þors hof vestr þar. sidan triet it mikla hafdi rekit aa land hans æptir sem blotadi. ok logdu þeir þar tolla. vorv af þui dylgiur myklar med þeim Halli. Hallr
Cd 21v hafdi ok i brott rekit modur Þoris[1] Valgerdi or bui sinv. en sett þar nidr Þorbiornn stock isfirdskan mann. mikinn kappa. ok Askmann inn þunga. hann bio aa Askmannz-stodum wt fra Skogum. Þorir hiellt vestr fyrir Þorska-fiord skipi sinv ok lendi vid Grenitres-nes. þar fann hann Hallsteinn ok adra bændr. ok budu þeir Þori[2] land inn fra Grauf milli aa tveggia. Hallsteinn fieck honum bufee ok. Þuridi dottur sina til forrada. Gek Þorarinn. son Hallsteins aa skip med Þori. ok voro þeir xv aa skipi. æn Hallsteinn for it æfra med buferli Þoris ok voro margir saman. Koma þeir Þorir fyrr ok rydia skipitt. þar ær nv heitir Bulkar-oss.

VIII.

Bardagi Þoris ok Hallz.

Nv ær þar til at tacka ær Hyrningr Halls son M
koma heim ok segir æildreingiliga fra for þeira Þoris[3]. Hallr mælti. vlikr ærtv ordinn mer ær þu vill vera hlutræningr fyrir Þori ædr þa ær þu settizt aptur vid hellinn ok fylgdir honum æigi. ok vist æigi vni æk þui at Þorir siti æinn yfir Vals hellis gulli. Hyrningr kuad hann þess vel hafua aflat. Æn Hallr qvaz æigi hirda vm auuirzskap hans ok samnar at sier xxx manna. þa ær hann saa for Þoris. hann ferr fyrir innan Þorska-fiord ok funnduzt þeir vid Bulkar-nes-os. Kallar Hallr þegar til gullzins vid Þori. æn

[1]—[3] þorir Cd.

hann syniar[1] þuerliga. Hallr veitir þa snarpa atgaungu. Hann hafdi gullrekit spiot i hendi. Hann hleypr i flock Þoris ok lagdi hart[2] fram. æn fyrir vard Þorarinn Hallsteins son. ok stod spiotit igegnvm hann. Þorarinn gek aa lagit ok hio yfuir Hall ok þann bana hogg ær næst honum var. Þar fiellv III menn af Halli. adr þeir Þorir ok Ketilbiorn feingu vopnn sin. ok nv sia þeir Hallr at Hallsteinn ok hans menn voro komnir ofan aa breckuna ok veita Þori. Hlaupa þeir Hallr nv til hesta sinna. Þa vo Þorir mann æn Ketilbiorn annan. Bar þa Hall vndan ok hans menn. Þeir Hallsteinn ok Þorir laupa nv i batinn ok nær xl manna ok reru yfuir fiordinn. ok funduzt þeir Hallr þa vid Vadils-æyri. Tokzt þa þegar athlaup ok vo Þorir æinn mann. Hallr baud þa sættir. ok kom þui suo. at hann selldi Hallsteine sialfdæmi fyrir vig Þorarins. Æn hann giordi cc hundrad silfrs. æn menn þeir ær fiellu vid Bulka skilldu koma fyrir til-for. Æn sa ær Þorir vo aa Vadils-æyri var fe bætr ok kom þar fyrir Vpsalaland. ok skilldi allt vgert æf Hallr hielldi æigi sættina. For Hallr vid Cd þetta heim ok vndi illa vid. Hyrningr sagdizt æigi villdu med honum vera ok riezt i Beru-fiord til lags vid Beru ok var med henne þar til ær synir hennar vondodu vm. Æn sidan giordi hann bu aa Hyrnings-stǫdum ok bio þar til ælli. Hann hiellt iafnan vingan
M 57 vid Þori ok þat fe hafdi hann mest ær Þorir gaf honum. þviat hann nadi æingv af Halli fedr sinum.

IX.

Af Þori ok Ingibiorgu[3].

Þorir reisti bæ mikinn þar ær nv heitir aa Þoris-stodum ok setti þar saman mikit bu. var hann

[1] syiar Cd. — [2] hart. *Sål.* Cd, *men* h *uklart ved rettelse.* — [3] Ingibiorgu *tildels ulæsel.* Cd.

inn mesti rausna[1] madr. Allir fostbrædr hans foro til fedra sinna nema Þorhallr ok Ketilbiorn. Þurid Hallsteins dottir var bustyra Þoris. ok lagdi Ketilbiorn hvg aa hana. Æn Þorir atti son vid Valgerdi konv Ronundar i Grof ok hiet sa Attli. Hauknefr hafdi gefit Þori hest kinskiottan vngan. hann var gauskr hiaupari ok var alinn aa komne vetr ok sumar. þessum reid Þorir yfuir Þorska-fiord huort ær var flod ædr fiara ok var hann gersimi mikil. Þorir hafdi sæmdir miklar af bui sinv ok[2] ferd sinne ok fe þui ær hann hafdi wt haft. Hann bad Þuridar dottur Hallsteins goda til handa Ketilbirni fostbrodur sinum ok fiekk þann kost ok giordi *hann*[3] bv i Tvngv i Kroks[4]-firdi. æn stundum var hann med Þori. Æn ær Þorir hafdi æinn vætr buit for hann til Kleifua ok med honum Gilli ok Vadi skalld ok fostbrædr hans. Þorir bad Ingibiargar Gils dottur. Æn ær þeir satv at maalum þessum þa leit Gisl bondi æinga menn na at fara inn til Olafs-dals. þui at hann villdi æigi at Þorgeir or Olafs-dal yrdi var vid. þar sem hann var bidill hennar Ingibiargar ok hafdi lagt vid hana mikla ast. Gisl liet þa þegar brudlaup gera ok hiellt þar ollum komandi monnum medan veizlan stod. En ær Þorir for i brott med konv sina. þa fara menn vt med Gils-firdi til Saurbæiar. þeir ær at bodinv *voru*[5]. ok fundv sauda mann or Olafs-dal ok saugdu honum giafordit Ingibiargar. M Sauda madr for heim ok segir þeim fedgum. Þorgeir villdi drepa bods menninna ok qvad firnn i at þeir voro leyndir suikum slikum. En Olafr bad æigi overda giallda ok bad hann helldr giallda[6] Þori. Æn ær þeir saa at Þorir reid vt vm teig fyrir vestann

[1] rausna. *Sál.* Cd. — [2] *Muligvis er* bui sinv *ved det følgende* ok *betegnet som fejlskrift og bör udgå.* — [3] hann *konjektur; mgl.* Cd. — [4] kros Cd. — [5] voru *tilsat efter konjektur; sætningsverbet mgl.* Cd. — [6] giailld Cd.

fiord. þa barv þeir æigi aa-rædi til at rida æptir þeim. For Þorir nv heim med konv sina ok tokuzt þar astir godar. Þau attv son er Gudmundr het. ok var hann all bradgior. Hann fædizt vpp med Æyiulfi i Mvla. ok gaf hann honum stodross half Cd 22
vid Grim[1] son sinn. þat var litforotr hestr med liosum rossvm. Grimr Æyiulfs son var mikill ok ællsætr[2] ok þotti vera nær afglapi. æn ær hann reis or fleti. var hann i huitum vararuodar stacki ok hafdi huitar brækr ok vafit at nedan spiorrum. þui var hann Vafspiarra-Grimr kalladr. Æingi madr vissi afl hans. hann var miog o syniligr.

X.

Askmar[3] ok Kylan voogv Maa.

Þorir æignadizt Flatey æptir Hallgrimv ok hafdi þar sædi. æn Hergils son hennar bio i Hergilsey sem fyrr var ritat. Hann var fadir Ingiallz ær þar bio sidan. ok hann barg Gisla Surs syni ok[4] fyrir þat gerdi[5] Borkr inn digri af honum æyiarnar. æn Ingialldr for i Þorska-fiardar-dali ok bio aa Ingiallstǫdum. Hans son var Þorarinn ær atti Þorgerdi dottur Glvms Geira sonar. Þeira son var Helgu-Steinar. Þorgeir i Olafs-dal liet sier storum illa lika til Þoris vm konv malit. Hann vissi at fatt var med þeim Steinolfi ok Þori. þi gaf Þorgeir
M 59 Steinolfi fe til at hann veitti Þori vmsatir æf færi yrdi aa. ok ær þeir hofdu radit samband fann Þor-

[1] Grm Cd. — [2] *Sål.* (*for* eldsætr) Cd. — [3] *Denne form af navnet forekommer jævnlig i* Cd, *uagtet ordets böjning* (Askmann, Askmanns) *viser tilbage til en nominativ* Askmaðr (*foreligger ikke fuldt udskr.*): *hvor formen* Askmar *står uforkortet, beholdes den.* — [4] fieck *tilföjer ved fejlskrift* Cd. — [5] þat gerdi Cd, *sammenskrevet og utvivlsomt opr. opfattet* þorgerdi; *sml. note 4.*

geir Hall af Hofstǫdum ok bad hann ganga i maalit med þeim. æn hann vard gladr vid ok bad þeim heillduga[1] ær fyrstr riedi radum til skama Þori. en kuad þo illt vid hann at æiga fyrir sakir hardfeingi ok fylgdar þeirar ær hann hefuir. Æn þat rad giordi Hallr. at þeir skilldu[2] rada af æinnhuernn fostbrodur hans. Hallr hitti þaa Askmann ok Holmgongv-Kylan ok gaf þeim ııı merkr silfrs[3] at þeir dræpi Maa Hallvardz son ok þui hietu þeir at leita vid æf þeir mætti. Litlu sidar for Askmadr til moz vid Kylan ok taka vopn sin ok fara til Hrishuols. Askmadr hafdi kroesuidu i hendi. hann for til hvs ok sagdi Maaui at vxi lá i myri ok bad hann vpp draga. Maar qvad hann fara mvnv at nockurv illv ok sagdizt æigi trva mvnv lygi hans. Askmar qvad æigi kynlikt at hann þyrdi æigi at ganga i Vals helli ær hann þordi æigi at biarga fe sinv. þott hann fylgdi honum til. Þa hliop Maar vpp ok tok vopn sin. hialm. skiolld ok suerd. Æn ær þeir voro aa leid komnir. lofadi Askmar hann miog ok vopn hans ok bad hann syna ser suerdit. Maar giordi suo. Askmadr bra suerdinv ok bles i æggiarnar adr hann liet laust. Nv koma þeir aa myrina. ok þegar hleypr Kylann vpp or æinvm runni ok sotti at Mavi i akafua. Askmadr skopar vm it ytra ok villdi
d 23r kRækia af honum skiolldinn. Maar hio hart ok tidvm æn suerdit beit æcki. Þa kastar hann skilldinvm æn þreif suerdit[4] badum hǫndum. hann hio aa oxl Kylans suo hart at Iamdizt agslar beinit ok iafnskiott hio Kylann i mot ok kom aa hendr Maavi ok tok af badar i vlflidum. Maar ran þa aa Kylan ok spentti vm hann stufunvm. Þa liop Askmadr aa

[1] *Sál., sammenskrevet* Cd. — [2] at þeir skilldv *tilf. ved gentagelse* Cd. — [3] silrfs Cd. — [4] suerit Cd.

bak Maaui ok lagdi aa medal herda honum suo at fram kom i briostit. Þar fiell Maar inn bezsti dreingr ok huldu þeir ræ hans ok saugdv Halli huar komit var. Hann liet vel yfir. Æptir þat foro þeir heim ok lagdizt Kylan i reyckiu ok vnytti hǫndina. Hallvardr var heima ær hann fra lat sonar sins. Hann var þa til æinkis færr. Þa senndi hann mann til Þoris at segia honum tidinnde. Hann suarade fa vm þetta. Æn litlu sidar foro Þorir ok Ketilbiorn ok Kinnar-synir til Hafra-fellz ok fundv Kylan i dyrum vti. Þeir beiddu bota fyrir vig Mars. æn hann svarar illa ok rak aptur hurdina i klofua. Þeir tokv stock ok brutv vpp hurdina ok fundu hvergi Kylan. æn fundu laundyr aa bak husvm. Lupu þeir vt ok sa at Kylan var kominn vpp i fiall. Þeir runnv æptir honum ok þar til ær vatn vard fyrir þeim. Þar liop Kylan aa vt. Æn Þorir skaut æptir honum spiotinv þui ær fadir hans hafdi gefit honum ok kom i milli herda Kylan[1]. ok kom huorki vpp sidan. Æptir þat foro þeir heim. Þa ræddi Þorir vm at hann villdi finna Askmar[2] ok ær þeir komv aa bæ hans voro aptur hurdir. Þar voro litil hus. Vidkostr var fyrir dyrum. Þeir Þorir ruddu vidinum aa hurdina ok barv ælld i. Tokv husinn skiott at brenna. ok ær fallin voro flest husin ok menn geingu vt þeir er grid voro gefinn. sa þeir Þorir at suin II hlvpu æins vegar fra husunum gylltr ok griss. Þorir þreif æinn rapt or elldinvm ok skaut logbrandinvm aa lær galltanvm ok brotnaudu badir lærleggirnir ok fiell hann þegar. æn ær Þorir kom at. sa hann at þar var Askmadr. Geck Þorir af

[1] Kylă Cd *(ved linjens slutning); muligvis at gengive* Kylans. — [2] Askmar Cd, *med den sædvanlig* maðr *opløste forkortelse, men denne form vilde være umulig i sætningsforbindelsen.*

honum daudum. æn gylltrin hliop i skog ok var þat Katla. Hon kom til Vpsala ok sagdi Þorbirne tidinndin. æn hann for þegar aa fvnd Hallz ok segir honum. Þeir Þorir tokv fe allt þat ær Askmar hafdi aatt ok fluttv heim med ser aa Þoris-stadi. Æn ær Þorbiorn kom aa[1]

d 23v * * *

XI.
Stæinolfr tok hual.

Þ . . . .

d 24r * * *

XII.
Þorir drap menn Stæinolfs.

Þ . . . .

* * *

d 24v Ketilbiorn sneri æptir honum ok fieck æigi nad M 6 honum. Æn Raudr veik þa vpp aa halsinn ok Þorir æptir honum. Þeir funduzt vid tvngard i Rauds-dal ok borduzt alldiarfliga þviat Raudr *var*[2] fræknn madr.

---

[1] *Resten af kapitlet, c. 26 linjer, er udskrabet. Derefter læses ved begyndelsen af et nyt kapitel som rød overskrift* ſtæinolfr tok hual; *dette kapitel har foruden sidens sidste c. 4 linjer optaget c. 10 linjer af den følgende ligeledes udskrabede side. Derpå følger overskriften* þorir drap menn ſtæinolfs, *hvorefter c. 20 linjer kan have fulgt. Initialen har i begge kapitler været* Þ. — [2] var *tilsat ved konjektur; mgl. i* Cd.

æn suo lauk at Raudr fiell fyrir Þori[1]. Æptir þat snerv þeir Þorir heim ok hofdu setv aa Þoristodvm. En sidan var leitat vm sætt af Vlfi invm skialga ok sættvzt at þui at likt var latit vig Rauds ok auerki Þorsteins. En fyrirsatin kom imot þeim monnum ær fellv af Halli. Æcki villdi Þorir sættazt vid Þorbiorn vm fiar vp takit ok qvad þa skilldu greida med ser i tomi. Liet Þorir nv heim fara alla sina fostbrædr ok var nv kyrt vm hrid.

XIII.

Þorir vo Þorbiorn.

Þar ær nv til at tacka at Gvdmundr son Þoris ox vpp i Mula med Æyiulfi þar til ær hann var ɪx vetra gamall. hann var þa aakafua mikill ok sterkr. Hann for þa heim til favdvrs sins. Nv for suo fram vm hrid at hann þroskadizt heima. Þat var æinn dag at Þorir kuaddi hann til farar med ser ok ridu inn med Þorska-firdi ok stefndu til Vpsala. Þorbiorn var vti ok kendi for Þoris. Hann mælti vid Aurn son sinn. hier ridr Þorir ok son hans ok mvn ætla at hefna þess ær vit tokum fiet. Nv vil æk at þv farir sem skiotazt aa Hofstadi ok segir Halli at hann komi til lids vid mik. æn æk mvn aa medan veriazt or hvsvnvm ok mvnv æcki skiot vmskipti verda med ockr Þori. Aurn hefir sig þegar fra bænvm.
M 62 Þetta sier Þórir ok mælti vid Gvdmund. madr rennr þar vt fra bænvm aa Vpsolum ok mvn sa sendr til Hofstada til Hallz. far þu æptir honum ok duel hann. Hann sneri æptir Ærni ok bad hann bida. Avrn nam stadar ok reiddi vpp oxi mikla ær hann hafdi i hendi. Gvdmundr liop af baki ok rann at honum med spiotit ok lagdi i gegnvm hann. æn

[1] þor*ir* Cd.

Aurn gek aa lagit ok hio til hans ok yfvir oxlina ok brotnadi i svndr oxar skaptit. æn hyrnan kom i herdar blad Gudmundi ok vard hann litt saar. Æptir þat fiell Aurn þar aa gautvnni. ok heitir[1] þar nv Trausta-gata[2]. Þorir reid heim aa bæinn at Vpsolum. æn Þorbiorn stod i dyrum med vopnum. gek Þorir vpp at dyrunvm. æn Þorbiorn lagdi spioti til hans. æn Þorir hio þat af skapti. Þa bra Þorbiorn suerdi ok hio til Þoris ok kom i hialminn. æn suerdit 25r brotnadi vndir hiolltvnum. Þa bra Þorir Hornhiallta[3] ok hio til Þorbiarnar. æn hann tok tueim hondum skiolldinn ok bar vpp vid. ær at honum reid hauggit. ok tok i sunndr skiolldinn fyrir nedan mvnndridan. Æptir þat opar Þorbiorn inn vnndan ok kom hurdunne i klofua. sueif hann þa til stofunnar ok kom aptur hurdunne ok bar þar fyrir slikt ær hann fiek til. Þorir braut vpp vtihurdina ok liop suo til stofv dyranna. hion Þorbiarnar stodu vid hurdina. æn Þorbiorn reif vpp stǫk ok reisti[4] vndir skiainn ok for þar vt. ok dro vpp stockinn ok hiellt sidan vpp til fiallz. Þorir brot[5] vpp stofu hurdina ok saknadi Þorbiarnar. liop hann þa vt skynndiliga ok sa for Þorbiarnar. hiellt Þorir æptir honum. ok vard fundr þeira aa hialla æinvm. Vardizt Þorbiorn þadan alldreingiliga med stockinvm. þui at vopn hans hofdu verit[6] æptir i stvfunni. Æn suo lauk at Þorbiorn fiell fyrir Þori. ok heitir þar nv Stoks-hialli. Gudmundr kom þa at ær Þorbiorn var fallinn. þeir hvldu hræ hans ok foro heim æptir þat aa bæinn ok toku gripi hans alla ok suo þa ær M 63

[1] hetir Cd. — [2] Trausta-gata (*ikke som tidligere læst* Tröllagata); *navnet er endnu bevaret — se udgiverens Islandsbeskr. I, 523.* — [3] hiornhiallta Cd. *Sværdet* Hornhjalti *nævnes i Hálfdanar saga Eysteinssonar som tilhørende vikingen Valr; se »Tillæg«.* — [4] resti Cd. — [5] brot (*for* braut) Cd. — [6] erit Cd.

Þorir atti ok foro heim sidan. Þorbiorn hafdi verit isfirzskr at ætt ok kyni. ok bio brodir hans i Laugar-dal ær Þordr het. Litlu sidar for Þorir aa fund Þordar[1] ok bar sakir aa hendr honum vm þat at hann hafdi sendan Þorbiorn sudr þangat aa favdurleifd Þoris. slikr viafnnadar[2] madr sem hann var. Þeir sættvzt med þui at Þorir skilldi æinn vm giora. Liet hann þat i fadma fallazt vig Þorbiarnar ok gripa tackit. æn giordi sier til hannda laundinn bædi i Þorska-firdi. Botnn[3] ok Vppsalir. firir þann fiandskap ær hann hafdi i laupit med Halli. æn Aurn var bættr c silfrs.

XIV.
Af Voflo-Gunnare.

Þorir selldi landit at Vpsolum Þorgerdi i Þorgeirs-dal. þui at hon þottiz æigi bua mega fyrir beitingum[4] Helga af Hiollum. Þa tok Þorir vid Þorgeirs-dal. ok beitti Helgi æi at sidr. Þat vanndizt aa at Þoristodum at þar hurfu gymbr laumb ıı grakollott huert vor ok haudnv kid ıı med sama lit. Þat var æina nott vm vorit at Þorir matti æi sofua. hann geck þa vt ok var regnn mikit. Hann heyrdi iarm þangat ær stiat var. Þorir gekk þangat ok saa aa reittar gardinum at þar lagu kid tvau[5] bunndinn ok laumb ıı. æn i riett satv konur ıı. þær liekv Cd 25v
at nettafli. ok var taflit allt steypt af silfri. æn gyllt allt it ravda. Þær brugduzt vid fast ok vrdu hræddar miok[6]. Þorir fieck tekit þær ok setti nidr hia ser

[1] þord Cd. — [2] viafnnadr Cd. — [3] Þorska—Botnn. *Sál.* (*ikke* Þorskafjarðar botni) Cd; Botn *er rimeligvis den nuværende gård* Kollabúðir. *Sml. udgiverens Islands beskr. I, 524.* — [4] betingum Cd. — [5] tau Cd. — [6] miok. *Sál. ved konjektur (overensst. med Maurer): ulæsel.* Cd.

ok spurdi þuiat þær legdizt aa fe hans. Þær budv
allt aa hans valld. Hann spurdi hueriar þær væri.
Þat var aunnvr Kerling. dottir Styrkars i Barmi.
æn ǫnnvr kuezt vera dottir Varda ofan or Vordu- M 54
felli[1] ok nefndizt hon flagd kona. æn hinn hamlaupa.
Þorir giordi þa sætt med þeim at þær hefdi saudi
med ser. æn hann taflit ok þat ær þar fylgdi. æn
aa tuglunvm taflpvngsins var gull baugr settr steinvm.
æn annar silfr baugr var i bordinv. Þetta allt tok
Þorir ok skildu vid þat. Þa sætt hiellt Frosta vel
æn Kelling illa. Med þeim Æyiulfi i Mvla ok Helga
aa Hiollum var fiandskapr mikill vm beiting[2] ok
beittv Hialla-menn fyrir Æyiulfi biædi tvn ok æing.
Þat var æinn vedr dag godan at menn voro at
heyuerki i Mvla at þeir sa hvar madr reid sunnan
yfuir Þorska-fiord ok at gardi i Mvla. Æn þui var
þessa vid getit at þessi madr var odru viss[3] buinn
æn þeir menn ær þar ridu huersdagliga. Hann
hafdi hialm aa hofdi æn skiolld aa hlid gylltann.
hann reid i steindum saudli ok hafdi oxi rekna aa
oxl nær alnar fyrir mvnn. Hann reid aa-kafua
mikinn ok var hestrinn miog modr. Ok ær hestrinn
kom i gardzlidit[4] var hann stad þrotinn. Þa liop
madrinn af baki ok setti oxina i hofut hestinvm ok
var hann þegar daudr. Hann tok æcki af saudulinn
ok geck heim æptir þat. Æyiulfr bondi spurdi hann
at nafnne. Hann kuezt Gvnnar heita. austfirzkr
madr at ætt. æn kuezt Þori finna vilia. Hey mikit

[1] Varda—Vordu-felli. *Sål.* (*ikke* Vaða—Rauðufelli) Cd. Vǫrðufell *er öjensynlig det nuværende* Varðafell, *en höjde på den mellem Þorskafjǫrðr og den vestligere Djúpifjǫrðr skillende bjærgryg (hals), og Varði og hans datter nogle i fjældet hjemmehørende trolde. Se Safn til sögu Íslands II, 588 (under Rauðafell), og i henhold hertil må det i udgiverens Islandsbeskr. I, 527—28 anførte berigtiges.* — [2] beting Cd. — [3] vss Cd. — [4] *gar*dzliti*l* Cd.

laa aa vellinvm vm daginn ær hirda skilldi. æn naut Hellga af Hiollum geingu i[1]. Gunnar spurdi þviat æigi skilldi reka nautinn or vellinum. Ecki þickir oss þat tioa. segir Æyiulfr. þviat iafnnskiott æru aptur rekinn nautinn sem vær rekum i brott. Gvnnar segir. þat þikki mer ydr skǫm mikil. venzla M 65 monnum Þoris. at sitia viofnvd bǫndum her i Þorskafirdi. Þannveg rædir þu vm. segir Æyiulfr. sem þer *se*[2] vkvnnigt skaplyndi Helga ædr Þorarins[3] aakafa sonar hans. Gunnar segir. æcki ætla æk at ganga vagr[4] fyrir skaplyndi þeira. Hann liop til nautanna. Cd 2 bardi ok ællti vt med sionum sem gatan laa ok ofan fyrir æin stigi þat ær var vid ana. Grimr var vti staddr. son Æyiulfs. ok telgir kylfu. hann segir fedr sinum vm nautinn ok spurdi huort æingi madr skilldi fylgia þessvm manni. Æyiulfr kuezt letia huern sinna manna at fylgia honum. Grimr kuad æingum tioa mundu at letia sig ok liop þegar æptir Gunnari med kylbuna. Æn ær Gunnar kom i æinstigit var þar fyrir Þorarinn akafui med xv menn ok[5] vilia þegar aptur reka nautin. Gunnar sækir þa at i aakafua æn þeir rada fast imot. Helgi sat aa hesti fyrir vtan ana ok æggiar þadan lidit. Þar vo Gunnar Þorarinn ok ɪɪ adra. æn Grimr drap ɪ. Gunnar kastadi steini fyrir briost Helga. suo at hann fiell af baki ok lomduzt bringspelirnnir. for hann vid þat heim ok la i reckiu leingi. En medan þetta bar at. tok Æyiulfr saudul af hesti Gvnnars ok saudlar ɪɪ hesta. hann bad þa Grim ok Gunnar fara til Þoris. ok segit honum þessi tidinndi. ok bidia[6]

---

[1] *Herefter en mindre beskadigelse af membranens pergament; muligvis mangler dog intet. Maurer formoder, at tún kan mangle; Reykjavik-udg. 1878 tilf.* þvi. — [2] se *tilf. ved formodning; udel.* Cd. — [3] þoris Cd. — [4] vagr. *Sál. (om end utydeligt ved slid)* Cd. — [5] vk Cd. — [6] bidia *Sál.* Cd.

hann aa-sia. Eptir þat foro þeir aa Þoristadi ok sǫgdu honum til ok leita radz vid hann. Þorir tok æcki miog aa þessvm tidindum ok bad þo Grim fara til sin. æn æcki vil æk taka vid Gvnnari. segir hann. þui at þær æinar spurnir hefi æk fra honum at hann hafui meiri verit i hreysti æn hamingiu. æn her ær suo monnum varit. at vær þurfum meirr vm-bota menn æn þa at auki vor vandrædi. Grimr kvezt vid Gunnar alldri skilldu skilia. þui at hann vard til þess at reka skom af oss ok var þat þo æigi minne þin skyllda æn hans ædr min. Þa mælti M C Þorir vid Gudmund son sinn. at hann skilldi fara i Mvla æptir fe ok monnum. Ær þa rekit allt fe Æyiulfs aa Þoristadi. Gunnar rak ok þangat xl gelldinga ær Helgi atti. Æn Þorir[1] vill æigi at sidr reka hann aa brott. æn Grimr vill Gunnarri fylgia. en Gudmundr Grimi. Saa Þorir þa huar komit var ok bad þa alla þar vera. æn kuad sér þvngt hug vm segia huersu at til tækizt. ær badi var von vfridarins vestan ok svnnan. Þat var nockurrv sidar ær synir Helga ægiudu hann til hefnda. Fraki ok Bliugr. Þeir binggu i Fracka-dal i Kolla-firdi. Kalfr ok Styrr voro fylgdar menn þeira. Þeir voro allir aa laun aa Hiollum ok satv vm Þori. Þeir vrdu þess varir at Þorir for at skera mon aa rossvm sinum 3v ok Gudmundr[2] son hans med honum. Þeir Fracki ok Blivgr foro til moz vid þaa. ok kom Bliugr fyrst at. Hann lagdi þegar til Þoris sem hann var at manskurdinum ok hafdi heingt skiolldinn aa hlid ser. Lagit kom i skiolldin ok renndi af vt ok kom aa naara hestinvm ok þar aa hol. Fiell hann þegar daudr nidr. æn Þorir snerizt vid fast ok laust Bliug med skæra hvsanvm ok kom i ænnit. æn hann fiell aa bak aptur ok vard hola

[1] þoris Cd. — [2] *Sål. rettet af skriveren; opr.* Grimr.

fyrir hvsanum. Bad hann þa Gudmund giæta hans. Þorir tok þa suerd sitt ok liop aa myrina ok vo þar Fracka. hiet þar sidan Fracka-myr. Gudmundr vo Blivg i lækinvm ær sidan heitir Bliugs-lækr. Þeir Kalfr ok Styrr tokv vndan. Þorir gat naad Styr aa brecku vppi ok drap hann. þar heitir nv Styrs-brecka. En Gudmundr[1] ellti Kalf ofan i Kalfaargliufr. ok do hann þar. Æcki vill Þorir bæta þessi vig. æn fyrir vig Þorarins akafua gallt hann Þorgeirs-dal. ok voro þeir Helgi þa sattir at kalla.

XV.

Bardagi i *Kroks*[2]-firdi.

M 67 Þat verdr nv næst til tidinnda at Gisl skeidarnef[3] tok sótt ok anndadizt. æn magar Þoris budv honum til ærfis. Þeir bvdu honum ok at hafua slikt af bv fe sem hann villdi. þviat Þorir þurfti þa mikils vid vm slatr fe ær hann hafdi fiolment. Þorir biozt til ferdar þessarar ok Gvdmundr son hans. Ketilbiorn. Gvnnar. Grimr ok allir fostbrædr Þoris. Þar var ok Gilli inn sudreyski. Þeir voro xx saman ær þeir ridu inn med Gils-firdi. Þar fann Þorir Þorarinn krok. hann bad Þori fara varliga. Þa var sem mestr fianskapr med þeim Steinolfi. þui at þeir deildu vm Steinolfs-dal. Þorir bad Þorarinn hallda niosnum til. æf hann yrdi var vid nockurrar skipa ferdir. Nv satt Þorir at ærfinv. en þeir fedgar i Olafs-dal senndu ord Steinolfi at hann lieti Þori þa æigi vndann komazt. Steinolfr senndi ord Kiallaki

---

[1] gudmund Cd. — [2] Kroks. *Sál. berigtiget;* þorska Cd, *hvad der strider mod sammenhængen. Kampen finder sted på grænsen af Kroksfjord-bygden og nabobygden mod øst.* — [3] *For* nef *har membranen* f. (ɔ: son).

ok sonum hans. ok komv þeir þann dag margir
saman. ær Þorir skilldi rida fra ærfinv. Geingu þeir
Kiallakr ok Steinolfr aa rodrar skvtv æina mikla.
ær Steinolfr atti. vid xl manna ok reru til *Kroks*[1]-
fiardar-nes ok stefndu fyrir svnnan nesit. Þorarinn
krokr sa for þeira ok grvnar at vfridr mvni vera.
Cd27r Reid hann þegar til Kroksfiardar ok safnar monnum.
Þeir Olafr ok Þorgeir gengu aa skip vid nockurum
monnum ok rero yfuir Gils-fiord ok lendu vid Lang-
æyri vt fra Grostodum[2] ok hiolldu þadan niosnnvm
vm ferdir Þoris. Þeir Steinolfr lendu fyrir sunnan
Kroksfiardar-nes ok sendu vı[3] menn vpp vndir mvla[4]. M
var þar Bligr ok Arni[5] ok ııı menn adra[6]. skilldu
þeir þadan hyggia at manna ferdum. Þorir vard
helldr seinn fra heimbodinv. hann dualdizt i Garpsdal
vm rid. Þa gaf Halldor Hedins son Þori vxan Garp
ær dalrinn var vid kenndr. var hann þa xv vetra
gamall. Æn Þorir gaf Halldori bauginn Brosv-naut[7].
Hann reid nv or Garps-dal ok kom aa Grostadi[8].
Groa husfreyia segir honum vm skipinn. Þorir gaf
henne gullbaug. æn hon senndi þegar mann i Garps-
dal at segia Halldori at meiri von se at Þorir þurfi
manna vid. Þeir Þorir ridu wt med lidum. Þa sa

---

[1] Kroks. *Sál. berigtiget;* þorska Cd, *men noget* Þorska-fjarðarnes *findes ikke. Se udgiverens Islandsbeskr. I. 508. Sml. Maurer.* — [2] krostodum Cd. *som efter den for* '*Króksfjorðr*' *og lign. sammensætninger anvendte forkortelsesmåde vilde være at opløse* »Krokstodum«; *nogen sådan gård kendes imidlertid ikke, og sammenhængen viser tydelig nok, at kun* Gróstaðir *kan være ment. Sml. Maurer.* — [3] vıı Cd, *hvad der står i modstrid med det nærmest følgende. Sml. Maurer.* — [4] *Den her nævnte* múli *er det i sagaen oftere forekommende höjdedrag* Króksfjarðarmúli. — [5] *Hverken Blígr eller Árni er tidligere nævnt.* — [6] adra. *Sál.* Cd. — [7] *Da ingen anden kendes, efter hvem ringen kan være benævnt, fristes man til at antage* Brosa *for samme person som* Frosta *(s. 28[10]), i hvilket tilfælde navnet et af stederne må være forvansket. Sml. Maurer.* — [8] krostadi Cd. *Sml. note 2.*

þeir vi menn vera fyrir mvlanum vopnadir. Litlv sidar sa þeir, huar þeir foro Kiallakr ok Steinolfr nedan fra skipi ok voro skialldadir. Þorir bad sina menn af baki stiga ok dro aa sig glofanna Agnarsnauta ok vill nv fara hǫndum vm þa. Æn Voflu-Gunnar kæyrir hestinn sporum fram fra þeim ok reid ina nedri leid.[1] Hann sa vi menn fyrir ser. Þar voro þeir Bligr ok Arni ok þeira felagar. Þeir redu þegar i mot honum. Gunnar skaut spioti til Arna adr hann liop af baki. ok kom spiotit i fang honum ok þegar i gegnum hann. Eptir þat laupa þeir at Gunnari ær æptir voro. ok sækir Gunnar þa v. Æn[2] þeir saa þa huar þeir Olafr ok Þorgeir foro nedann i breckuna milli *ok*[3] þeira Þoris. ok lupu þa iiii foronautar Bligs i lid med þeim. æn Bligr tok vndan med ras. ok fieck Gunnar tekit hann i myri æinne ok drap hann þar. ok heitir þar Bligsmyr ok Bligsteinn. þar sem hann var kasadr. I þann tima finnazt þeir Þorir ok Þorgeir ok æru þar xix huorir. Slær þar þegar i bardaga. ok snyrr Þorir at Þorgeiri ok hoggr til hans med Hornhiallta ok kemr aa oxlina ok snidr af hǫndina fyrir vtan geiruortvna. Olafr fadir hans stod at baki honum ok kom[4] blodrefillinn i briozt honum ok renndi[5] ofan i kuidinn. suo at vt fellv idrinn ok leituzt þeir M 69 þar badir fedgar af þessv hǫggui. Ketilbiorn vard þegar mannz bani ær þeir funnduzt. Ok i þessv komv þeir Kiallakr ok Steinolfr med xxx manna. Cd 2 Þa kom Gunnar at ok bardizt alldiarfliga. Þorir bad sina menn hlifua ser ok giæta sins sem bezt. Tokzt þa æi mannfallit allskiot. Þa kom Halldor til lids vid Þori vid xii. mann. Þeir borduzt[6] nv

[1] lei Cd. — [2] ær Cd. — [3] ok *tilsat ved konjektur; udel.* Cd. — [4] *Af skriveren rettet fra* kok. — [5] rennd Cd. — [6] boruzt Cd.

vm hrid. Vrdu menn saarir af huorum tueggium. Ok þa komv niosnar menn þeira *Steinolfs*[1] ok segia at æigi mvndi færri menn rida inn fyrir Kroksfiardarmula æn L. Þeir segia[2] ok mikit lid rida fra Grostodum. Þa kallar Steinolfr aa sina menn ok bidr þa hallda til skipa ok lata þau gæta sin. Snva þeir Kiallakr þa vt vndir backana ok til skipa sinna. æn hinir hlupu æptir þeim. Skipit var vppi fiarat. Þeir Iosteinn hrvnndu fram skipinu. æn Þorualldr brodir hans hellt vpp bardaganvm aa æyrinni vid Þori. Voflu-Gunnar kom at þar ær Iosteinn hafdi flotat skipinv ok hio hann i svndr i midiu vid saxinv. en bryndi vpp skipinv. Þeir Þorarinn koma þa aa æyrina ær Þorvalldr var fallinn ok flestir allir hans menn. Hann bad menn hætta at drepa nidr forystu lausa menn. holldum helldr æptir þeim Steinolfi ok latvm[3] nv suerfa til stals med oss. Þorir ꝁuad þa fyr..na[4] mundu skipin sin æn þeir yrdi teknir. Þorarinn kuezt æiga teinæring ær marga menn mvn bera. ok ælltum þa sudr ifuir fiord. Þorir bad hann rada. en kuezt suo hugr vm segia. at þa væri bezt at skilia. Æn Þorarinn vill æcki annat æn at fara æptir þeim. Reid hann heim til skips med xx. mann. æn Þorir geck aa skip med nockvrra menn. Menn Þoris voro bædi saarir ok vig modir. ok geck seint rodrinn. Æn Þorarinn sotti aa-kaft rodrinn M 7 ok hans menn ær þeir voro huilldir ok drogu skiott æptir þeim Steinolfi ok Kiallaki[5]. *Steinolfr*[6] bad þa

[1] *Sål. ved konjektur;* æyiulfs Cd. *Sml. Maurer.* — [2] s. (sjá *Maurer*) Cd. — [3] ok latvm *gent.* Cd. — [4] Cd. *skriver som ét* ord fyrna, *der på grund af den efterfølgende akkusativ ikke vel kan opløses i* fyrr ná; *nærmere ligger det i* na *at se slutningsstavelsen af et verbum, hvis 1ste del er glemt* (finna?). — [5] kiallki Cd. — [6] Steinolfr. *Sål. ved konjektur;* z (ɔ: ok) Cd.

æi vndan roa at þeir hyrfi fyrir þat aptur[1] ær æptir sottv. þui at vera kann at þeir nęnni æigi at bida hinna ær æptir roa. ok mætti adr vmskipti verda adr felagar þeira kæmi æptir. Knvtr bondi aa Knvtzstǫdum sa at þeir Steinolfr rerv fyrir landit. Hann Cd 28 kenndi skipit ok senndir þegar menn i Fagra-dal ok stefndi monnum til naustana. hann for ok þangat med sina menn. Steinolfr stillir suo til vm rodrinn at þeir yrdi miog iafnskiotir til landz ok Þorarinn med sinum monnum. Gengu þeir Kiallakr þegar vpp fra skipi ok namv stadar aa strǫndvnni. Þorarinn æggiar þa sina menn til vp gǫngu. voro þeir xx. æn þeir Steinolfr halfr þriditaugr. Þar vard hardr bardagi aa æyrinne. ok ær þeir hǫfdu skamma stund barizt. kom Knvtr vid xv. mann ok veitti Steinolfi. ok sneri þa skiott mannfallinv aa hendr þeim Þorarne ok fiell hann þar ok ix[2] menn med honum. æn v af Steinolfi. Þeir hlupv aa kaf ær æptir voro. ok tokv þeir Þorir þa af svndi. ær þeir komv æptir. ok drogu vpp i skip sitt[3]. Þeir Gunnar[4] ok Ketilbiorn villdu þegar at landi leggia. æn Þorir bannar þeim ok helldr Gunnari[4]. Æn Ketilbiorn hliop i fram stafn aa skipi Steinolfs ok dro at ser. skutv þeir þa vid forkum ok fluttvzt fra landi. Þeir Steinolfr lupu þa ofan aa fiorunna ok æggia Þori vpp at ganga aa land. æn hann kuad þeim meira mvndu fyrir verda at standa yfir hofut suordum minum. Reri hann þa vestr yfir fiord med bædi skipin. æn
M 71 hinir þottvzt æigi skipa kost til hafua at roa æptir þeim. Þorir lenndi vid Langeyri ok lagu þar ix

[1] ær þeir hyrfi fyrir þat aptur *tilf.* Cd. — [2] *Først skr.* nitian, *men af skriveren underprikket og ovenover tilf.* ix Cd. — [3] s. Cd. — [4] G. (*som også kunde forstås om* Guðmundr *eller* Grímr) Cd.

menn daudir ok allir af Olafs-delum. Þorvalldr var grædandi ok var i brott flutr. vi menn voro þar davdir ær þeir hofdu fyrst fundizt. En lid þat ær Steinolfr hafdi seid mart lid fara fra Gro-stodum þat voro naut Gro ok breiddi hon klædi aa horninn. En mann foll þessi æru[1] sogd æptir kumlum þeim ær fundinn æru þar ær bardagarnir hafua verit. Æptir þessi tidinndi for Þorir heim til bys sins. ok foro þa menn i millum. ok vard gridum aa komit vm sidir. Æcki var þessi sætt i saksoknir[2] færd. þui at þessi tidinndi vrdu fyrr æn Vlfliotr flutti logh till Islandz vt.

XVI.

Gunnar vo Ro-mund.

Þorir sat i bui sinu[3] ok hafdi fiolmenni mikit. Kuik fee hans geck miok i landi Romundar i Grof. æn
Cd 28v þar fyrir var Þorir þui vanur at hann gaf Romundi gellding huertt haust æn lamb aa vorum. Þat fe vard gamallt ok geck med morekum Þoris. Þat var æitt haust at Þorir vandar vm vid riett. ok vard þeim at ordum. En ær Voflv-Gunnar heyrdi ord þeira. liop[4] hann vpp at Romundi ok hio til hans ok vard þegar at vigi. Þessu vard Þorir suo reidr at hann rak Gunnar i brott. ok for hann þa i Mula til þeira Grims. æn þeir gafu honum bolstad i Þorska-fiardar-dal. þar ær nv heitir aa Gunnarstodum. ok giordi þar bw. æn var stundum med Ketilbirni.

XVII.

Styrkár sotti Þori hæim.

Þormodr het madr nordlendzkr. hann stok nordan M
fyr viga sakir. Hann kemr aa Hialla til Helga ok

---

[1] ær Cd. — [2] saknsoknir Cd. — [3] siu Cd. — [4] liopt Cd.

skorar aa hann til vistar. En Helgi iatti at tacka vid honum. æf hann sætti aaverkum vid Þori æf hann kæmi i færi. Þessv iatar Þormodr. En þat var litlv sidar. ær[1] Þorir reid Kinnskiæ invm gamla yfuir Þorska-fiord. Þormodr var vid vɪ. mann ok var folgin i þangi þar ær Þorir skilldi aa land rida. ok ær hann reid af vadlinvm liop Þormodr vpp ok lagdi til hans ok kom lagit i sidu aa hestinum ok liop millvm rifianna. Þorir liop af baki hestinum æn hestrinn ærdizt ok liopp vt aa sioinn. Þorir bra suerdi ok hio Þormod bana hogg. Þa lupv þeir Helgi ofan i fiorvna ok skaut Þorir spioti i gegnvm þann ær fyrstr for. æn ær þeir Helgi sa at ɪɪ æru fallnir snyrr þa sins vegar huerr þeira. Þorir liop æptir Helga ok ællti hann vt til Kalf-aar ok vo hann vndir Helga-steine vt fra Hiollum. Eptir þat for Þorir heim. Þar heitir nv Þormods-tangi ær hann fiell vid sioinn. en Hestangi[2] þar ær Kinnskiær kom aa land. Þorir var nv varr vm sig ok liet vpp hallda virkinv. Þa liet Þurid drickinn giora reckiu gagnvert dyrum ok qvad sier þa mvndu faat aa vuart[3] koma. Æcki sættuzt þeir Styrkar ok Þorir aa vig Helga. Æn þat var nockurrv sidar at Styrkar gek aa skip med husskalla[4] sina x. þar var Kerling i for med þeim. dottir hans. Þau foro leyniliga (Cd 28) sudr yfuir Þorska-fiord ok komv aa Hofstadi til Hallz. Styrkar skorar aa hann til lids. Hallr brazt vid skiott ok for þegar vid xv. mann. Þeir voro nv allir saman vɪ ok xx. Kerling hafdi rad fyrir lidi þeira. ok hon hafdi huliz hialm yfuir skipinv medan þau reru yfuir fiordinn til *Þoris*-stada[5]. Þau geingu fra skipi ofanverda natt ok geck Kerling

[1] æn Cd. — [2] *Sål.* (*for* Hesttangi) Cd. — [3] ɔ: uvart. — [4] *husskalla* Cd. — [5] Þorisstada. *Sål. ved konjektur;* Hofstada Cd.

fyrst i virkit. þviat þegar spratt vpp laasinn fyrir henne ær hon kom at. ok ær hon kom i virkit liop M 78
at henni gylltr mikil ok suo hartt i fang henni at hon for ǫfug vt af virkinv. ok i þui liop vpp Þurid drickinn[1] ok bad Þori vopnazt. segir at vfridr var kominn at bænum. Þeir Þorir lupv vpp ok klæduzt. tokv vopn sin ok voro xii saman. Tekzt þar bardagi i virkinv. Þeir Þorir vrdu saarir miog. þviat vopnn þeira bitu[2] æcki. Þa sa Þurid drickinn[3] at Kerling for vm vollinn at hvsbaki ok hafdi klædin a baki ser vppi æn nidri hofutit ok sa suo skyinn a milli fota ser. Þurid liop þa vt af virkinv ok rann aa hana ok þreif i harit ok reif af aptur hnacka fillvna. Kerling tok i æyra Þuridi badum hǫndum ok sleitt[4] af henni æyrat ok alla kinnfilluna ofan. ok i þui tok[5] at bita vopn Þoris. ok vrdu þa miog skeinvsamir. Fiellv þa sumir menn Hallz æn sumir flydu ofan or virkinv. Borduzt þeir þa aa leidinni[6] ofan til siofarins. En suo lauk at þeir komvzt aa skip vm sidir. æn æptir lagu v menn. æn ii fellv af Þori. Þær Þurid ok Kerling voro badar vuigar[7]. Æptir þat leitar Hallzsteinn vm sættir med þeim Styrkari ok Þori. Vard þat at sætt at vig þeira Helga skilldv aa standazt heimsokn ok fiorrad vid Þori. Sidan var saman iafnat mannalatvm ǫdrum ok bættr skacki. Hallr var æcki i þessi sætt ok ferr hann sudr yfir fiord. ær hann i Fagra-dal med Steinolfi vm hrid. Þeir bera nv saman rad sin. ok gaf Hallr þat rad til. at þeir sæti vm lif Ketilbiarnar. qvad hann þa mest adra hǫnd af Þori æf honum yrdi nockut. Hielldu nv niosnvm vm. huern tima Ketilbiornn væri heima i Tungv. Æn þat var hattur

[1] *dri (sál.)* Cd. — [2] biti Cd. — [3] d. Cd. — [4] slet*f* Cd. — [5] tok. *Sál.* Cd. — [6] leidin*n* Cd. — [7] ɔ: uvigar.

Ketilbiarnar þa ær hann var heima at hann hiellt Cd 2 niosnvm ofan til Bæiar. Med honum var Asmundr Nadrs son ok Voflv-Gunnar.

XVIII.

Drepinn Ketilbiorn.

M 74 Æn vm haustit litlv fyrir vetr nætur feingv þeir Steinolfr ok Hallr niosn af þui at Ketilbiorn var heima. Þeir gengu þa aa skip xv saman. Steinolfr ok Hallr. Lodinn ok Gallti fylgdar menn þeira. Þeir roa vestr yfuir fiord ok lenndu i Laxaar-os. Þar kom til motz vid þa Grimr af *V*ollvm[1] ok Hergils son hans. Þeir voro x saman. Þeir forǫ vpp til Tvngu vm nottina. ok vard æingi madr fyrr varr vid æn þeir hǫfdu tekit bæinn aa þeim. Þar var fyrir Ketilbiorn ok Asmundr Nadrs son ok III menn adrir. Gunnar hafdi ridit adr vm daginn vestr aa Þoristadi ok ær hann var þar kominn. spyrr Þorir. huadan hann væri at kominn. Fra Ketilbirni. segir hann. Æcki ærtu audnu madr. segir Þorir. þuiat suo dreymdi mik i not at hann mvndi[2] þurfa manna vid. Gunnar segir. þat þicki mer vndarligt ær þv sitr heima. kappi slikr sem þu þikizt vera. æn inn kiærsti vin þinn æigi i lut ok þurfi manna vid. Þorir segir. hafua skal god rad þo at or refs belg komi. bad hann þa tacka Kinnskiæ inn vnga. Ridu þeir þadan VI saman vm nottina Þorir ok Gudmundr ok Kinnar-synir II ok Voflv-Gunnar. En or Mvla for Grimr ok III menn adrir. Þeir ridu nv x vm nottina sudr yfuir Þorska-fiord. Nv ær at segia fra Ketilbirni at þeir fundu æigi fyrr æn husinn voro

---

[1] Vollvm. *Sál. (med Maurer) ved konjektur;* hiollvm Cd. — [2] mv*n*dij (*vistnok ved rettelse af* mv*n*dv) Cd.

tekinn aa þeim. Þeir Asmundr toku vopnn sin. Geck Ketilbiorn vt i dyrinn ok saa at ælldr var borinn at dyrum. Hann spyrr huerir fyrir ælldinvm ætti at rada. Steinolfr qvaz[1] fyrir ælldi rada. Ketilbiorn mællti. her mvn þer þikia skapligr fvndr vorr. æda skal nockurrum monnum leyua vt gongu. Steinolfr bad konur vt ganga. æn æcki fleira. Æptir þat gengu[2] þær vt. æn ælldr tok at leika husin. Þeir Asmundr ok Ketilbiorn geingu vndan æinn vegg ok komvzt þar vt. Lupu þeir Steinolfr ok Hallr þangat M ok slogv ring vm þa. þar voro þegar drepnir III menn af Ketilbirni. æn hann vo II menn. Asmundr liop at Halli ok hio til hans. æn madr liop fyrir hann. ok fieck sa bana. Þa hliop Asmundr vt yfuir mannhringinn. æn Ketilbiorn annan veg. Hallr liop æptir Asmundi. ok hans felagar. æn Steinolfr æptir Ketilbirni. Asmundr liop aa hool I ok vardizt þadan. Þeir Hallr gengu vpp aa holinn. æn Asmundr ried Cd 30r i mot ok hio til Hallz. hann bra vid skilldinvm. Þa hio æinn af Hallz monnum til Asmundar. ok kom aa hialminn. Hann rasadi vid hoggit ok lagdi suerdinv til þess ær hio ok þegar i gegnvm hann. Eptir þat hio Hallr til Asmundar ok kom aa halsinn suo at af tok hofutit. var hann[3] þar dysiadr[4]. ok heitir þar Asmundar-hualI. Æn Ketilbiorn liop vt til aarinnar. æn þar var suo haatat. at steinn stod i anni. ok var Ketilbiorn þar vanr at laupa aa steinninn ok þadan yfir aana. æn þat var æcki anarra manna laup. þat heitir sidan Ketilbiarnarlaup. Þeir Steinolfr runnv æptir honum til aarinnar. Ketilbiorn liop aa steinninn ok gat æigi festan sig aa steininum. liop hann þa aptur yfir ána. ok i þui kom Steinolfr

[1] q. Cd. — [2] gengu *gent., men det første senere overstreget,* Cd. — [3] *Gent.* Cd. — [4] dysar Cd.

at. hio aa fotinn suo at af tok i okla lidnvm. Ketilbiorn fiell æigi vid hǫggit ok hnekti[1] þa i mot þeim ok vo ıı adr hann fiell. Æptir þat foro þeir Steinolfr heim til bæiarins. ok funduzt þeir Hallr þar. Þeir rænntv þar fe nockurv ok foro sidan ofan med aanne ok ætla til skipsins[2]. Þorir kom i Tvngv litlv sidar æn þeir Steinolfr voro brott farnir. vard hann þa viss þeira tidinda ær þar hǫfdu giorzt. Þorir vard allreidr ok keyrdi hestinn sporum i aakafa ok suo huerr at audrum. Þorir vard skiotaztr. Hann gat farit ıııı menn af lidi Steinolfs ok drap þa alla. æn ær hann kom aa backana voro þeir Steinolfr aa skip komnir. Þorir æggiar Steinolf aa land at ganga[3]. Nv mvnv vær herma ord ydr at M 76 þar skal meira fyrir verda at hefna Ketilbiarnar æn at vær gongum aa land vpp vndir vopn ydr. Þorir mællti. æk veit æigi hvers mer verdr af audit vmhefnnt[4] æptir Ketilbiorn. æn hafa skal æk vilia til. Þeir Steinolfr rero vt til *Kroks*[5]-fiardar-nes. Þorir sneri aa Volvo-stadi i Kams[6]-heidi. þar bio Heimlaug volua. Þorir gaf henni fingr gull ok bad hana lidveizlu ok rada giordar. Hon lagdi þat til rads at hann fari fyrst at heygia Ketilbiorn. æn kuezt mundu giora honum niosn æf hon fretti nokkut til tidinda. Þorir giordi sem hon lagdi rad til. Þeir Steinolfr lagu vndir Kroksfiardar-nesi þar til ær Þorir reid aptur. Gengu þeir Grimr þar af skipi. for Grimr heim æn Hallr i Bæ. Þa senndi Heimlavg ord Þori fram i Tvngv at Grimr var heim kominn. Ridu þeir Þorir þa a Vollv ok brutv þar vpp hurdir. gengu inn sidan. Þeir Grimr feingu Cd 30r

[1] hnekti *har over* ne *en i lignende streg.* — [2] skipins Cd. — [3] Steinólfr svarar *eller lign. må her underforstås.* — [4] *Sál., vel for* um hefnd Cd. — [5] *Sál. ved konjektur;* þorska Cd. *Sml. kap XV.* — [6] Kams (*for* Kambs) Cd.

vopn sin ok vorduzt dreingiliga. var þar inn hardazta atsokn. þviat Þorir var allreidr. ok lavk suo at Grimr fiell ok huskallar hans II. æn Hergils son hans komzt vt vm laundyrr ok vard Gunnar[1] varr vid hann ok liop æptir ok vo hann. þar ær nv heita[2] Hergils-grafir. Æptir þat ridu þeir Þorir i brott. ok ær þeir vorv skamt komnir sa þeir III menn rida fra Bæ ok var æinn i blarri kapu[3]. þat var Hallr. Lodinn ok Gallti. Þorir keyrir þegar hestinn sporvm ær hann sa þa ok ridr fra sinvm monnum. hann gatt farit þa hia Steinolfs-dal. ok vard þo æigi hǫggfæri vid Hall. Þorir skaut æptir honum spioti ok kom i saudulbogan ok þegar i gegnum ok suo i bak Halli. Hann snarazt vid ok kipti i brott spiotinv. Þa hio Gallti til Þoris. æn Hallr reid vndan sem hann matti. Þorir liop þa af baki. ok ær suo sagt at hann hamadizt þa it fyrsta sinn. Gallti var ok hamramr. ok var þeira at-gangr in hardazti. For M 77 Gallti þa vndan æn Þorir sotti æptir. Lodinn þottizt æinngan lut at mega æiga ok reid hann æptir Halli. æn þar kom at Þorir bar af Gallta. þar heitir nv Galltar-dalr. Þa liop Þorir aa hestinn ok var miog modr. Hann reid þa at leita Hallz ok fann hann orenndan vid tvngard aa Hofstodum[4]. hann hafdi latiz af sari þi ær Þorir hafdi veit honum ok fallit þar af baki. Þorir for til moz vid felaga sina. ridu sidan heim vestr yfir Þorska-fiord. Hann baud[5] Hyrning sætt æftir fedr sinn. æn hann tok þi vel. For hann aa Hofstadi ok tok þar vid bui ok var hann betrfedrungr. var hann alldri i motgangi vid Þori[6].

---

[1] G. Cd, *som også kan betegne* Grímr *eller* Guðmundr. — [2] h. Cd. — [3] kapu. *Mellem* a *og* p *står abbreviaturen* ᷎. — [4] Hofstodum. *Over* st *står abbreviaturen* ᷎. — [5] bau Cd. — [6] Þori. *Mellem* r *og* i *står abbreviaturen* ᷎.

XIX.
Bardagi Þoris ok Steinolfs[1].

Steinolfr sat i bui sinu[2] ok þottizt þunngar friettir[3] hafua vm fiord*inn*[4]. Hann uar suo varr um sig. at hann var alldri[5] fyrir vestan fiord nætr gestr. hann sætti annan mann fyrir buit i Bæ at annazt þar vm. Þorir satt nv vm kyrt. ok var honum allmikill hugr aa at finna Steinolf. æn þottizt æigi fǫng aa hafua at sækia hann sudr vm fiord fyrir lidzafla sakir. Þat var æitt haust at Steinolfr for su*nnan*[6] yfir fiord. þeir voro x aa skipi ok ætla þegar aptur. Æn ær þeir voro vestr komnir. liop aa vtsynningr med stormi. ok mattu þeir æigi þann dag aptur fara. Æn þegar Heimlaug volua vissi þat. senndi hon mann[7] til Þoris ok bad hann skiott vid bregda æf M 78 hann villdi Steinolf finnà. æn hon qvaz[8] mundu rada at vedrit felli æigi. Þorir reid þegar heiman ok vill æcki monnum[9] safna. þviat hann hugdi at þa mundi niosnir koma Steinolfi. æf nockur duol yrdi aa. Þeir foro heiman med honum Gudmundr son hans ok Voflu-Gunnar. Kinnar-synir II. Þurid modir þeira segir. at meir var ferd sia ger med radi Heim- Cd 31r laugar æn sinv at fara vid suo fa menn i hendr Steinolfi. Þorir qvad[8] nv æigi at sidr fara skulo. Þeir foro heiman VIII ok Vafspiarra-Grimr or Mvla ok madr med honum. æn ær þeir komv sudr ifir Þorska-fiord senndi Þorir ord Ottari fostbrodvr sinum

---

[1] *Sål. synes overskriften at måtte læses.* Cd *har* bardagi *forholdsvis tydeligt, derefter synes at have stået* þ° *(med* þ *næsten forsvundet)* z ſt. — [2] sinu *(med* i *og* n *sammenskrevne)* Cd. — [3] *Skr.* freitir. — [4] fiordu*m* Cd. — [5] var alldri *skiller overskriftens 1. og 2. ord, men må høre herhen.* — [6] sudr Cd. — [7] menn? m̄ Cd. — [8] q. Cd. — [9] m̄ Cd; *men også 16₅ forekommer samme forkortning i denne betydning.*

i Marsdal. Hann kom til hans vid annann mann. Þeir ridu xII inn til Steinolfs-dals. En þeir Steinolfr hofdu farit x til at festa hey vpp i dali[1]. æn adrir x voro heima. Heyit stod vida vm dalinn ok voro þeir miog dreift vm dalinn. En ær þeir Þorir sa huat þeir hofdvzt at. skilduzt þeir i reidinne til at henda þa. voro þa hleypingar miklar. Steinolfr kallar aa sina menn ok bad þa heim hallda til bæiar ok lata husin gæta sin. ok ær þeir komv heim at tungardi uerda þeir xII. qvad[2] Steinolfr þa æigi leingra renna vilia. hofdu þa latizt v menn Steinolfs. Þeir komv fyrst æptir Kinnar-synir. Gunnar ok III menn adrir. Þorhallr hio þegar til Steinolfs ok kom aa fotinn. Var þat mikit saar. Æn Steinolfr lagdi til hans ok kom aa hann midian. Þorhallr gek aa lagit vpp at hondvm honum ok hio ænn til hans ok veitti honum mikit saar. I þi kom Þorir at. ok voro þa fallnir III menn af þeim Þorhalli. Þorir bardizt þa diarfliga. Æn þenna sama dag reid Atli son Vlfs ins skialga nordan yfir heidi vid xII. mann. Hann vard varr vid fvndinn ok for til ok reid[3] þegar til medalgongv ok qvaz[2] þeim veita mundv ær at hans ordvm villdi gera. ok þar kom at hann fieck skilit þa. þviat huorirtueggiu voro miog saarir. Þar liet- M 79
uzt v(?) menn af Þori æn xv(?) af Steinolfi. Þar heitir Grasteins-dæld ær þeir bordvzt vpp fra Bæ. Atli fylgir þeim Steinolfi heim i Bey ok voro bvnndinn saar þeira. Þeir Þorir ridu vestr heim ok voro allir saarir. ok æingi madr komz vsaar af þeim fundi. Vm daginn æptir for Steinolfr heim sudr til Fagradals ok la leingi i saarum vm haustit ok greri seinnt. Æn vm vetrin slo i verk ok rifnvdu aptur. þa ær groinn voro. ok do hann af þeim sárum.

[1] *Sál., for* dalinn?, Cd. *Næppe dativ sg., da den fuldtudskrevne form overalt ellers i sagaen er* dal. — [2] q. Cd. — [3] ɔ: ried.

Þorir hafdi ok miog saar ordit ok grero hans saar skiott. Æn æptir þenna fund tok Þorir skapskipti. giordizt hann þa miog illr vid fangs. Þat haust hurfu kistvr þær ær hann hafdi gera latit at Vals hellis gvlli. ok vissi æingi sidan hvad af þeim var ordit[1].

XX.

Vtan for Gudmundar. Gunnars ok Grims.

Nv *er*[2] fra þui at segia. at til hefnda æptir Steinolf var Þorsteinn son hans ok þeir fedgar Sleitv[3]-Biorn ok Þiodrekr dottur son Steinolfs. Atli Vlfs son leitadi vm sætt med þeim. ok villdu Saurbæingar ækki sættazt æf æigi færi þeir vtan ær mest hofdv geingit at vigum þeim. Þorir villdi æcki vtan fara. Var Steinolfr bættur fe miklv. En Gudmundr ok Vafspiarra-Grimr. Voflu-Gunnar ok Ottar skylldi vtan fara ok vera brott leingi[4]

* * Cd 31v

*

. . .[5] gato æigi fylgt honum o[6] . . . ær hann sa Cd 32r

---

[1] orit Cd. — [2] er. *Tilf. ved konjektur; mgl.* Cd. — [3] sletv Cd. — [4] *Af den følgende side (bl. 31v) er skriften fuldstændig fjærnet; derefter synes umiddelbart at have fulgt bl 32, der er det første i et nyt læg.* — [5] *Skriften hele siden over er bortskrabet, men skimtes dog endnu, om end de fleste bogstaver kun med megen umage og ved særlige foranstaltninger lader sig læse. Med hensyn til efterfølgende tekst henvises i det hele til mit på grundlag af G. Vigfussons læsning offenliggjorte, diplomatariske aftryk i Arkiv f. nord. filologi I (1883), således at her under teksten kun ulæsel. eller virkelig tvivlsomme steder fremdrages og de nødvendige tekst-berigtigelser foretages, ligesom afrigelser fra min tidligere læsning påpeges. — Foran* gato *(ender snarest på* o) *er plads for et ord (f. eks.* þeir); *derimod må ristnok denne linje anses for sidens 1ste (ikke som i „Arkiv" antaget for 2den).* — [6] *De efter* o *stående bogstaver er usikre og et par følgende ord ulæselige.*

bardagann (hama)dizt[1] hann. æn ær hann kom ofan aa fiorona þa fiell Steinn[2] nidr[3] ..... vordvzt af skipinv. ænn ær þeir sa Þori laupa ofan aa fiorvna lvpu þeir allir or skipinv til moz vid hann ok giordv þeir þa all[4] harda hrid. Þau Kerling ok Styrkar sottv bædi at Þori æn Þorgils i odrum stad. Þa komv at foronautar[5] Þoris. ok vrdu þa Diupfirdingar ofrlidi bornir. Þeir sottvzt fast Þorsteinn ok Þrandr. ok[6] vard hvortveggi miog saar. Þorgils vardizt alldreingiliga. æn (fi)ell[7] þo fyrir þeim Gunnari[8] ok Grimi. Þar fiell ok Styrkar ok VII[9] menn adrir af Þrandi. VI[9] menn fiellu af Þori. En svmer[10] flydu Isfirdingar hverr þeira ær vndan komzt. Þorir ællti *Kerling*[11] vpp med firdinvm til þess ær fyrir þeim vard gil mikit. stæyptizt[12] Kerling ofan i æinn mikinn fors. æn Þorir kastar æptir henne hellv-steini miklvm ok kom aa milli fota henne ok þar lietz hon. Heitir þar sidan Kerlingar-

---

[1] hamadizt *er meget utydeligt; dog synes de 4 sidste bogstaver temlig sikre.* — [2] ſteinn *synes her snarere at måtte læses end som i „Arkiv“* (Þor)ſteinn. — [3] nidr *må indsættes i steden for det i „Arkiv“ læste* vid; *den sammesteds forsøgte læsning af linjens følgende ord må opgives. Efter* nidr *står tilsyneladende ret tydelig* z voro *(var? eller* dro*?), og nogle påfølgende bogstavtræk skimtes, hvorefter er plads til endnu et ord.* — [4] all. *Sål. berigtiget;* alla Cd. — [5] *I „Arkiv“ læst* favrv | nautar; *det rette er vistnok* foronau | tar. — [6] *„Arkiv“ har intet* ok. — [7] fi *er nærmest tilsat efter formodning.* — [8] G. Cd; *man har altså valget mellem* Gunnarr *(sål. også G. Vigfússon) og* Guðmundr. — [9] *Tallene er meget utydelige; dog mener også prof. F. Jónsson (efter velvillig undersøgelse) at læse* VII *og* VI. — [10] svmer *(fuldt udskrevet) må ordet vistnok rettest læses; „Arkiv“ gætter på* sidann; *G. Vigfússon har* . . . sárir. — [11] Kerling. *Sål. ved konjektur;* þorgils Cd. — [12] stæyptizt; *1 bogstav mgl., snarere* æ *end* y, Cd.

gil ok Kerlingar-æyrr[1]. ok þar hefvir[2] iafnan sidan reimt þott. Þeir Gudmundr[3] felagar vrdv sarir nockvt ok foro þeir vtan vm[4] svmarit sem ætlat var. ok ær mikil saga af þeim i Noregi fra vidskiptum þeira Oluis hnvfu. Þeir Þrandr ok[5] Þorsteinn vrdu badir græddir at heilv. ok[6] sættvzt þeir Þorir ok Þrandr vm þav mala ferli ær þar hofdu giorzt þeira[7] imilli. Þorir bio aa Þoristodvm langa æfui ok atti annat bu i Hlid. Hann giordizt[8] illr ok vdæll vidskiptis æ þvimeir ær hann ældizt meir. Þat var sagt æitt hvert sumar[9] at Gudmundr son hans hafdi fallit i bardaga. æn þat hafdi þo logit verit. Þori brà suo vid þessi[10] tidindi ær hann fretti at hann huarf a brott fra bui sinv ok vissi æingi madr hvat af honum væri ordit ædr hann kom nidr. æn þat hafva menn fyrir satt at hann hafve at dreka ordit ok hafi lagiz a[11] gullkistvr sinar. hiælzt þat ok leingi sidan at menn sa dreka flivga ofan[12] vm þeim megin fra Þoristodvm ok[13] Gvllfors ær kalladr ok ifir fiordinn i fiall þat ær[14] stendr ifir bænvm i Hlid. Atli son hans tok fiar-

---

[1] -æyrr. *Dette ord, som (i tilslutning til G. Vigfússon) i „Arkiv“ er opfattet som* ækra, *synes at måtte læses* æyrr *(sål. dömmer også prof. F. Jónsson).* — [2] hefvir *er den rette stavemåde.* — [3] G. Cd; *G. Vigfússon udfylder* Grímr. — [4] foro . . vm. *Sål. skrevet.* — [5] ok (z) *synes at mangle, og det foregående ord staves da* þrandr. — [6] ok (z) *forbigået i „Arkiv“.* — [7] þeira. *Følger utvivlsomt efter* giorzt *som linjens sidste ord; forbigået i „Arkiv“.* — [8] gi | ordizt *(ikke* | giordizt) *er det rette linjeskel. Det følgende ord er meget utydeligt og måske noget forskrevet.* — [9] sumar. *Således, og ikke som i „Arkiv“* sinn. — [10] þessi; *sål. forkortet.* — [11] a. *Således vistnok snarere end som i „Arkiv“ antaget* v(t a). — [12] ofan. *Meget utydeligt; dog synes f nogenlunde sikkert.* — [13] ok (z). *Således, ikke* er, Cd. — [14] ær. *Således forkortet.*

vardveizlv æptir hann ok bio aa Þoristodvm ok þockadizt[1] vel nabuvm[2] sinum ok lykr þar þessi savgv[3].

---

[1] *Stavet med* ck (*ikke* kk). — [2] nabuvm. *Utydeligt, men dog vistnok således stavet.* — [3] savgv (*således rettere end* saugo). *Herefter er ved linjens slutning endnu plads for et kort ord* [a(f)?], *og under* þessi savgv . . *ses svage spor til skrift. Prof. F. Jónsson mener (efter velvillig undersøgelse) at kunne læse* fra (*eller* af) | þorskfirdingvm.

TILLÆG.

I. Landnámabók.

Maðr hét Þrándr mjóbeinn; hann fór til Íslands með Geirmundi heljarskinn; hann var ættaðr af Ögðum; Þrándr nam eyjar fyrir vestan Bjarneyjaflóa, ok bjó í Flatey; hann átti dóttur Gils skeiðarnefs; þeirra son var Hergils hnappraz, er bjó í Hergilsey; dóttir Hergils var Þorkatla, er átti Márr á Reykjahólum; Hergils átti Þórörnu, dóttur Ketils ilbreiðs. Ingjaldr var son þeirra, er bjó í Hergilsey, ok veitti Gísla Súrssyni; fyrir þat gjörði Börkr enn digri af honum eyjarnar, en hann keypti Hlíð í Þorskafirði; son hans var Þórarinn, er átti Þorgerði, dóttur Glúms Geirasonar; þeirra son var Helgu-Steinarr; Þórarinn var með Kjartani í Svínadal, þá er hann fell. Þá bjó Þrándr mjóbeinn í Flatey, er Oddr skrauti ok Þórir, son hans, kvomu út; þeir námu land í Þorskafirði, bjó Oddr í Skógum, en Þórir fór utan ok var í hernaði; hann fekk gull mikit á Finnmörk; með honum voru synir (var son *Hauksbók*) Halls af Hofstöðum; en er þeir kvomu til Íslands, kallaði Hallr til gullsins, ok urðu þar um deilur miklar; af því gjörðist Þorskfirðinga saga. Gull-Þórir bjó á Þórisstöðum; hann átti Ingibjörgu, dóttur Gils skeiðarnefs, ok var þeirra son Guðmundr (Sigmundr *Hb.*); Þórir var it mesta afarmenni. *(Ldn. s. 123—24.)*

Steinólfr enn lági, son Hrólfs hersis af Ögðum, nam land inn frá Klofasteinum til Grjótvallarmúla,

ok bjó í Fagradal á Steinólfshjalla . . . Steinólfr átti Ernýju (Eirnýju *Hauksbók og Melabók*) Þiðrandadóttur; Þorsteinn búandi var son þeirra, en Arndís en auðga var dóttir þeirra . . . Steinólfr nam ok Steinólfsdal í Króksfirði. Sléttu-Björn hét maðr, hann átti Þuríði, dóttur Steinólfs ens lága . . . hans son var Þjóðrekr, er átti Arngerði, dóttur Þorbjarnar Skjaldabjarnarsonar; þeirra son var Víga-Sturla . . . ok Knöttr, faðir Ásgeirs, ok Þorbjörn ok Þjóðrekr. . . Olafr belgr, er Ormr enn mjóvi rak á brutt or Olafsvík, nam Belgsdal ok bjó á Belgsstöðum, áðr þeir Þjóðrekr ráku hann á brutt; síðan nam hann inn frá Grjótvallarmúla, ok bjó í Ólafsdal; hans son var Þorvaldr . . . Gísl skeiðarnef nam Gilsfjörð, milli Olafsdals ok Króksfjarðarmúla; hann bjó á Kleifum; hans son var Heðinn . . . Þórarinn krókr nam Króksfjörð til Hafrafells frá Króksfjarðarnesi; hann deildi um Steinólfsdal við Steinólf enn lága, ok reyri eptir honum með x. (xx. *Hauksbók*) mann, er hann fór or seli með VII. mann; þeir börðust við Fagradalsárós á eyrinni; þá kvomu menn til frá húsi at hjálpa Steinólfi; þar fell Þórarinn krókr, ok þeir IIII, en VII menn af Steinólfi; þar eru kuml þeirra. *(Ldn. 126—28.)*

Þorbjörg knarrarbringa var önnur dóttir Gils skeiðarnefs. Herfiðr hét son hans, er bjó í Króksfirði. Úlfr enn skjálgi, son Högna ens hvíta, nam Reykjanes allt, milli Þorskafjarðar ok Hafrafells: hann átti Björgu, dóttur Eyvindar austmanns, systur Helga ens magra; þeirra son var Atli rauði, er átti Þorbjörgu, systur Steinólfs lága . . . [Jörundr hét son Úlfs ens skjálga. *(Ldn. 129—30; fra* [*udel. Hauksbók.)*

Hallsteinn, son Þórólfs mostrarskeggs, nam Þorskafjörð, ok bjó á Hallsteinsnesi; hann blótaði

þar til þess at Þórr sendi honum öndvegissúlur; eptir þat kom tré á land hans, þat er var LXIII álna ok tveggja faðma digrt; þat var haft til öndvegissúlna, ok eru þar af gjörvar öndvegissúlur nær á hverjum bæ um þverfjörðuna; þar heitir nú Grenitrésnes, er tréit kom á land . . . Hallsteinn átti Osku, dóttur Þorsteins rauðs; þeirra son var Þorsteinn [surtr]. *(Ldn. s. 130—31.)*

Þorbjörn loki hét maðr, son Böðmóðs or Skut; hann fór til Íslands, ok nam Djúpafjörð ok Grónes til Gufufjarðar; hans son var **Þorgils á** Þorgilsstöðum í Djúpafirði[1]. *(Ldn. 132.)*

2. Hálfdanar saga Eysteinssonar.

Þenna tima red fyrir Aldeigiuborg konungr sa sem Hergeir het. hann var vid alldr. Issgerdr hiet kona hans. hun var dottir Hlauduess konungs af Gautlandi. Brædr hennar woro þeir Sigmundr er uar stafnbue Harallz konungs hins harfagra. ok Oddr skraute fadir Gull-Þoris er getur i Landnamabok a Islandi. *(Kap. 2, begyndelsen.)*

[Þ]at er nu at segia af Halfdani. at hann byzt til Noregs ok for Sigmundr med honum ok Oddr skraute brodir hans . . . Oddr skrauti giordizt landuarnar madr Halfdanar ok uar hinn mesti hreysti madr. Hann for til Islandz i elli sinni. ok er þar micil ætt fra honum komin . . . *(Kap. 25, begyndelsen, i uddrag.)*

I þenna tima red sa konungr fyrir Gest-rekalande ok aullum rikium fyrir austan Kiaul. er Agnar hiet. Hann atte Ednyiu systur Hareks heitens Biarma

[1] *I genealogierne Ldn. s. 74, 102 nævnes endvidere* Vígbjóðr, son Böðmóðs or Búlkarúmi, *som fader til* Steinn mjöksiglandi.

konungs. Þau attu tuo sonu. het annar Raknar en annar Ualur. Þeir uoro uikingar ok lagu uti i Dumbshafi ok heriudv aa iotna. Raknar atti skip þat sem Raknars-slodi uar kalladur. þat uar tirætt at ruma tali. Þat hefir uerit mest langskip[1] giort i Noregi annat en Ormur hinn langi. Þat uar skipat allra handa illmonnum þar woro xv skækiu[2]-synir i hueriu halfrumi. Raknar lagdi under sik Hellulandz obygdir ok eydde þar aullum iotnum. Valr brodir hans la i Dumbs-hafi ok er micil saga af honum. Þeir brædr þottuzt riett komnir til Biarmalandz. eptir Harec afa[3] sinn. Valur atti II sonu. het annar Kauttur enn annar Kise. Þeir uoro storir menn ok sterkir. Ualr hafdi drepit Suida ok lagit undir sic Kir-iala-botna. Hann hafdi fengit so micit gull at þess kunne eingi marka tal ok toc hann þat af Suada iötne er bio i fialli þvi sem Blesanergur[4] heitir. þat er fyrir nordan Dumbs-haf. Suade var son Asaþors. Valr atti suerd þat sem Horn-hiallte het. þat uar miog gulli buit ok nam alldri i hoggi stad. Þeir Halfdan ok Sigmundr koma nu austur til Biarmalandz ok hallda frettum til huar Ualr er ok fundu hann fyrir nordan Gand-uijk ok slo þar þegar i bardaga. II menn ero nefndir med Sigmundi. het annar Haukur enn annar Gaukur. Þeir uoro stafnbuar a skipi hans. Agnar son Racnars lagdi skipi sinu a mott Halfdani. ok uoro þeira uidskipti all hraustlig. Þeir Haukur ok Gaukr lieku

---

[1] uerit *tilf.* Cd. — [2] skæiu Cd. — [3] *Sagaen synes her noget forvirret; i henhold til* 51₃₀ *skulde man vænte* modurbrodur. *Nærmest ligger dog maske, med bibeholdelse af* afa, *at rette* systur *(*51₃₀*) til* dottur, *uagtet Eŏný, datter af kong Hárekr i Bjarmaland, i sagaens kap. 15 nævnes som gift med Úlfr illi.* — [4] *Denne form, hvis sidste led minder om det lappiske* njarg *(ɔ: næs), turde være ægtere end Gull-Þóris sagas* Blesavergr *(12₄). Ifg. velvillig meddelelse af prof. G. Storm. (Sml. B. Gröndal, Gefn III, 1, 1872, s. 63.)*

lausir vid ok laugdu at þeim skipum sem yzt voro ok hrudu þau aull. Valr hliop upp a skip til Sigmundar ok. þeir Kauttur ok Kise med honum ok rudduzt um fast. Valr hio til Sigmundar ok klauf fyrir honum allann skiolldinn. Suerdit kom a fotenn utarliga ok tok af II tærnar. Sigmundr hio a moti. Valr hafdi gulldan hialm ok kom suerdit i hann ok stock i sundur undir hiolltunum. Valr uar þa buinn til haugs ok stod keikr. Sigmundr hliop a hann ok hratt honum a bak aptur utt yfir bordit. ok for hann nidur til grunns. Enn er hann kom upp ur kafinu drogu menn hans hann upp i eitt skip. Þeir hrucku nu ofan af skipinu Kauttur ok Kise. En er þeir kuomu i sitt skip. þa lagdi at þeim Oddur skrauti ok Gaukr ok Haukr ok uard þar havrd sokn med þeim. En med þvi at Valr uar upp gefinn þa fludu þeir einskipa. enn Oddr lagdi eptir þeim ok ellti þa til lanz þar sem a micil fiell af biorgum ofan ok fram i sio. Valur uar i ferd med þeim. Hann greip upp gullkistur II. þær uoro so þungar at II menn hofdu nóg at bera þær. Oddur hliop eptir honum. enn er þeir kuomu at fossinum steypte Ualr sier ofan i hann. ok skildi so med þeim. Þa kuomu þeir at Kauttur ok Kisi. Gaukr ok Haukr. ok sem þeir komu at fossinum. þa greip Kauttur Hauk enn Kise Gauk ok steyptuzt med þa ofan i fossinn ok drapu þa bada. Hellir stor uar undir fossinum ok kaufudu þeir fedgar þangat ok logduzt a gullit ok urdu at flugdrekum ok hofdu hialma a hofdum enn suerd undir bæxlum. ok lagu þeir þar til þess at Gullþorir nann fossinn. Sneri Oddr þa aptur einn saman. Þeir Halfdan ok Sigmundr hofdu þa drepit alla uikingana. en Agnar flydi ein skipa. Hann kom til Haloga landz ok uar hinn mesti spelluirki. Hann dro saman fe micit. ok at siduzstu giordi hann sier haug micinn

ok geck þar i kuikur sem fadir hans hafdi giort med alla skips haufn sina ok trylldizt a fienu. *(Kap. 26, fuldstændig.)*

3. Íslenzkar þjóðsögur.

Gull-Þórir. Um hann fara enn ýmsar sögur á Vesturlandi. Það er sagt, að hann hafi barizt við Ísfirðinga á Hvanneyri í Djúpadal; af þeim fundi dregur Ísfirðingagil og Breiðfirðinganes síðan nafn sitt, því þeir, sem fallið höfðu af Breiðfirðingum, voru grafnir (heygðir) á nesinu, og hafa þar fundizt ýmsar fornmenjar síðan, þegar þar hefir verið grafið. Á þessum fundi er mælt að báðar hendur hafi verið höggnar af Gull-Þóri, og hafi hann þá steypzt í foss einn í dalnum, sem síðan heitir Gull-Þóris-foss. Sumt af auðæfum sínum hafði Þórir með sér í fossinn, en sumu hafði hann áður komið fyrir í Gull-Þóris-keldu hinu megin fjarðarins. Þó fer nokkuð tvennum sögum um þetta, því aðrir segja, að Þórir hafi ekki látizt af þessum fundi, heldur öðrum. Ísfirðingar höfðu feingið mann til að njósna, hvernig þeir gætu bezt komizt að Þóri, og njósnarmaðurinn hafði sagt þeim, að Þórir geingi opt aleinn yfir hjalla nokkurn í Djúpadal að fossinum. Þar gjörðu Ísfirðingar honum fyrirsátur, og voru þeir saman 30. Þórir var þar við annan mann; en alt um það varðist hann þeim leingi. En loksins, þegar sár bárust á Þóri, og höggnar voru af honum báðar hendur, tók hann upp hellu mikla og þunga, og undan henni kistur tvær, stakk handleggsstúfunum í hríngana, sem voru í kistulokunum, og steyptist svo með þær ofan í fossinn. *(II, 85—86, ɔ: genoversættelse af „K. Maurer, Isländische Volkssagen der Gegenwart", Leipzig 1860, s. 218—19.)*

4. Udfyldning af sagaens lakuner.

Det sædvanlige stykke, hvorved ellers forbindelse dannes mellem de defekte kapitler 10 og 12[1], *giver Þ. Jónssons ene*

[1] Hofstaði, safnaði Hallr mönnum ok fór til móts við þá Þóri; varð þeira fundr fyrir neðan Rauðsdal. Hallr hjó með sverði til Þorsteins Kinnarssonar; kom það högg á fótinn ok reist ofan kálfann. Þar fellu þrír menn af Halli. Eptir þat sneru þeir Hallr undan, en *(AM. 945, 4to).*

bredfjordske håndskrift afslutningen »þeir Þórir eltu þá um stund, ok hurfu síðan aptr ok heldu heimleiðis«, *hvorefter indskydes som kap. 11 og begyndelsen af kap. 12:*

Þat verðr þessu næst til tíðenda, at vár eitt á einmánuði rak hval í ey þeiri, er Hvallátr heitir; þat var þá eyðiey ok átti Gull-Þórir eyna. Þórir fór til ok skar hvalinn, flutti sunnan heim, enn gaf heraðsmönnum sínum sunnan. Mikit lá þar enn eptir óskorit hvalsins. Þetta fréttir Steinólfr í Fagradal; ferr hann þá til, ok maunar út áttæring; ok er þeir kómu í eyna, váru þar fyrir nökkurir Reyknesingar at hvalskurðinum. Steinólfr ok hans félagar létu ófriðliga, ok þorðu hinir, er at hvalskurðinum váru, eigi at verja þeim hvalinn ok hopuðu undan. Báru þeir Steinólfr þá hvalinn til skips ok hlóðu ok lögðu síðan brott frá eynni. Vindr var á sunnan ok fór heldr vaxandi. En er þeir kómu inn um eyjar, sjá þeir, at skip ferr í móti þeim; kenna þeir, at þat er Þórir ok Þorskfirðingar ok svá hvárir aðra. Þeir Þórir fella seglit; enn með því at skriðr mikill var á skipunum, runnust þau hjá. Þórir skaut spjóti ok varð fyrir sá maðr. er næstr sat Steinólfi; fell hann dauðr útbyrðis. Var þá við því búit, at í baksegl slægi hjá Steinólfi, ok ógreiddist honum ferðin. En fyrir sakir þess, at þá var komit ofviðri ok sjógangr mikill, gátu þeir Þórir eigi veitt þeim eptirför. Steinólfr komst með nauðung til Akreyja; hafði hann þá rutt skipit at mestu af hvalnum. Beið hann við eyjarnar til þess er veðrit lægði; helt hann þá heim ok sagði sínar farar eigi sléttar.

Þórir sitr nú um hríð heima í búi sínu. Steinólfr í Fagradal undi hit versta við för sína í Hvallátr. Hann sendir nú flugumenn til höfuðs Þóri ok gerir Hof-Halli orð ok biðr hann at leggja á ráð með þeim. Þeir váru fimm saman. Þeir fara um nótt til Hofstaða, ok tekr Hallr þeim forkunnar vel eptir orðsending Steinólfs. Hann sendir þá til Rauðs sonar síns í Rauðsdal ok biðr þá sitja um líf Þóris. Váru þeir um hríð hjá Rauð á laun. Einhverju sinni átti Þórir leið inn í Gilsfjörð til Kleifa. Fór Ketilbjörn með honum. Tekr Gils bóndi við þeim tveim höndum ok sitja þeir þar í góðum fagnaði hinn næsta dag. Þeir Rauðr höfðu njósnat um ferð þeira ok svá hvé nær þeir mundu aptr heim snúa. Þórir ok Ketilbjörn riðu nú frá Kleifum. Þeir kómu at Gróstöðum út frá Garpsdal; þar bjó Gróa Geirleifsdóttir, er Ottarr son Bjarnar hins austræna hafði átta. Hon var hinn

mesti kvenskörungr ok aldavin Þóris. Hon bauð Þóri þar at vera, ok kvað sér segja svá hug um, at eigi væri alt sem tryggiligast af hendi Hof-Halls ok Steinólfs í Fagradal. Þórir kvað sik eigi saka mundu; 'ok mun ek fyrr', segir hann, 'standa yfir höfuðsvörðum þeira Halls ok Steinólfs enn þeir fái mér nökkut mein unnit'. Eptir þat riðu þeir frá Gróstöðum. Rauðr ok flugumenn Steinólfs sátu fyrir þeim fóstbrœðrum við veginn niðr við fjörðinn. Ok er þeir Þórir kómu ofan á hálsinn Þorskafjarðar megin, mælti Ketilbjörn: 'hvat blikar þar við veginn niðr at sjá til fjarðarins? svá þykkir mér sem þar komi upp skildir eigi færi enn átta; mun hér ófriðr fyrir, ok hygg ek, at þeir vili nú, at til skarar skuli skríða með oss'. Þórir mælti: 'eigi munu vit hopa undan, fóstbróðir, ok vist höfum vit fyrr í mannraunum verit ok þeim eigi minnr geigvænligum enn þessi er; ok er eigi til reynt, hvárt nökkurir þessara manna þurfa um sár sín at binda um þat lýkr'. Nú ríða þeir fóstbrœðr þar at, er fyrirsátrsmenn váru fyrir. Spruttu þeir þegar upp ok tókst þar hin harðasta orrusta. Rauðr eggjar fast sína menn ok segir þat skömm mikla ef einir tveir menn kœmist ór höndum svá margra, ok kvað þá nú eigi skyldu frá tíðendum hafa at segja. Skiptust þeir brátt höggum við, ok er þar skjótt frá at segja, at Þórir feldi þegar tvá menn ok Ketilbjörn einn, ok svá lauk, at Rauðr ok einn flugumanna stóð uppi. Flugumaðrinn hljóp þá sem fœtr toguðu á leið til Hofstaða.

Til sagaens slutning, fra defekten i kap. 20, efter »ok vera brott leingi«, *haves i AM. 945, 4to en dobbelt udfyldning. Den ældre, som indskrænker sig til at forbinde Arne Magnussons delvise læsning af membranens sidste side*[1] *med den fore-*

[1] hann en er hann kom ofan a (fio?) . . . vórduzt . . . . er þeir sa þau hlaupa ofan a fioruna, lupu or (skorinni til motz vid hann?). ok giórdu þeir þa all harda hrid. þau . . . sottu bædi at þori . . en þorgils i ódrum stad. þa komu at (foru?)-nautar þoris, oc urdu þa diupfirdingar ofrlidi bornir. þeir sottuzt fast (þorsteinn?) oc þrandr, oc vard hvorrtveggi . . sár. þorgils vardiz alldreingiliga, (enn fiell?) þo fyrir þeim G(?) oc Grimi. þar fiell oc (Styrk . . . . . .?) fiellu af þori en . . (flydu?) i firdinum hverr þeira . . þorir ellti (þorgils?) upp med firdinum til þess er fyrir þeim vard gil eitt. steyptizt . . . . ofani einn mikinn fors. (en?) þorir (kastar?) eptir honum. *(Efter A. M.s egenhændige optegnelse i AM. 495, 4to.)*

gående tekst, beretter, at Tore med 30 mand ledsager sine fredløse venner til Galtarós i Kollafjörðr, hvor et norsk skib overvintrede. Styrkár og Þorgils forener sig da om at overfalde Tore på hjemrejsen. Da Tore på tilbagevejen når strandbredden ved Djúpafjarðar vaðall, ser hann bagholdet, men lader hesten vade over fjorden. Styrkár og Kerling sad i en kløft (i skorunni) *nærmest fjorden. Tore angriber dem, men de søger ned til strandbredden. Derefter danner den følgende tekst kun en sammenknytning af de af A. M. læste ord og sætninger, hvortil sluttelig föjes* »Eptir þat sneri Þórir til manna sinna ok reið á Þórisstaði; vesnaði hann þá í skaplyndi, svá at mönnum þótti óvænt . . .«

Den yngre, udførligere udfyldning (aftrykt i Reykjavík-udgaverne, dog her med et, vistnok ved sidste sides nyeste læsning påvirket indskud) giver foruden afslutning til kap. 20 en fortsættelse i fire kapitler (kap. 21—24).

Som afslutning af kap. 20 redegöres for de fredløses udenlandsrejse, der foregår fra Borðeyri og går til Norge, hvor de træder i kong Håkon Adelstensfostres tjæneste. Indholdet af de følgende kapitler er i al korthed.

Kap. 21. *En berygtet drabsmand Þrándr Hallbjarnarson indvandrer fra Norge til Island. Styrkár i Barm lover at tage ham i sin tjæneste, hvis han kan ombringe Tore; Þrándr narrer Tore til at optage ham i sit hus, overfalder ham i hans sæng med et spydstik, men fejler og gennembores af Tore, hvorefter Styrkár må betale en bod for anslaget.*

Kap. 22. *Kjallakr tilskyndes af Sléttu-Björn til at anfalde Tore. Overfaldet sker, da Tore aflægger et besøg hos Herfinn i Mule. Kampen står ved Búðará nær Garpsdal, Tores raskhed som rytter frelser ham, og flere modstandere fældes under ridtet. Kjallak tager imod bod for sin ved denne lejlighed dræbte broder og slutter forlig med Tore.*

Kap. 23. *Torbjörn stokks to brodersönner overtaler Þorkell auðgi i Alviðra i Dýrafjörðr til at sende en snigmorder mod Tore. Torgeir byder sin forvalter Önund at påtage sig dette hverv og denne indvilliger modstræbende. Under påskud af at være bortjaget af sin herre opnår Önund tjæneste hos Tore. Önund erfarer, at Tore af og til på hemmelighedsfuld vis begiver sig til Djupadal; han giver Torbjörn stokks brodersönner og Torkel i Alvidra underretning herom, og man beslutter at opsøge ham her. Førte af Önund begive fjenderne sig i et antal af 18 på vej.* »Þeir komu í Djúpadal ok nema staðar á völl-

um nökkurum framarliga í dalnum. Þar eru þröng ok ofrlig gljúfr öðrumegin við vellina. Önundr bað þá bíða þar; enn ek mun fara á fund Þóris', segir hann. Þeir gera nú svá; en Önundr ríðr á Þórisstaði. Honum er þar vel fagnat, ok er hann þar um nótt. Um morguninn eptir býst Þórir at ríða í Djúpadal. Hann bað Atla son sinn með sér fara, ok fóı hann ok tveir húskarlar. Ingibjörg, kona Þóris, spyrr hann at, hví hann hafi menn með sér. Þórir mælti, 'vera má at nökkut* beri nú til tíðinda, sem þú sér eigi; grunar mik um þat, þó at ek fái ekki at gert'. Síðan reið Þórir af stað ok mintist áðr við konu sína ok bað hana vel lifa«. *Önund ledsager Tore, men slutter sig ved ankomsten straks til fjenderne. En heftig kamp opstår, Tores 2 huskarle falder, Tore fælder Önund, men mister selv bægge hænder;* »Þórir hljóp þá at gljúfrunum ok sló stúfnum við hellu mikilli, svá at hon hrökk til. Þá sá þeir, at kisturnar, er Valshellis-gull var í, váru þar undir. Þórir stakk handarstúfunum sínum í hvárn kistuhring ok steyptist fram af í gljúfrin í fljótri svipan, ok sáu þeir hann eigi framarr«.

Kap. 24. *Tores på tid landsforviste søn Gudmund med hans fæller vender tilbage og tager hævn over Tores fjender.* »Guðmundr bjó á Þórisstöðum til elli, ok er mart manna frá honum komit. Atli bjó í Gröf, ok váru þeir bræðr mikilmenni. Vöfiu-Gunnarr bjó á Gunnarsstöðum, en Grímr í Múla langa hríð, en Þorsteinn Kinnarson á Kinnarstöðum. Þar heita nú Leikvellir, er Þórir fell. En um hann veit engi fremr at segja eptir þat er hér var sagt. Þórir hefir verit einn með hraustustu mönnum hér á landi; sá hann ok flest fyrir fram ok var vitr maðr ok engi ofsamaðr, alt þar til er lund hans spiltist, ok hefir hann þá goldit þess síðasta drykks, sem hann drakk af kalki Ragnars (ɔ: Agnars) einsog Ragnar fyrir sagði honum ok hér var áðr sagt«.

NAVNEFORTEGNELSE.

Ved personnavne betegne skarpe klammer [—] et med hjemmel fra andre kilder, særlig Landnáma, tilsat navn; almindelig parentes (—) angiver omkring navnet, at dette kun forekommer som patronymikum, omkring tal, at tallet henviser til et sted med sådan brug af navnet. Sagaens stedsnavne er i udgiverens „Bidrag til en historisk-topografisk Beskrivelse af Island“ I—II, Kbh. 1877–82, udførligere behandlede.

5

